

Maročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din -- ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din. za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCOVENEC

Telefoni srednjišta: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2995

Tragača vsek dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po praznika

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Okoli srednje šole

Zopet je šolek leta pri kraju in objavljajo se že prvi rezultati iz srednjih šol. In spet se bodo mnogi prizadeti — dijaki in starši — zanimali, zakaj uspehi niso takšni, kot so jih govorili... Pa tudi širša javnost bo kritično motila končne sadove enoletnega truda, kolikor bo o njih obveščena, pohvalila uspehe in grajala neuspehe. Ne bo tedaj odveč nekaj splošnih napotkov, kako je treba to važno zadevo presojati.

Navedne se rešuje ta problem prav preprosto: neuspehov so krivi tisti, ki so bili pri stvari neposredno vdeleženi, to je učenci ali učitelji ali pa oboji. Profesorji zvali krivdo na dijake, dijaki se izgovarjajo na profesorje — uprava verjame prvim, starši pa običajno drugim. Vendar pa tudi zadnja dva činitelja nista vedno brez krvide, le da se je ne marata zavedati, če, da nista v šoli neposredno sodelovala. Končno pridejo v poštve še splošne razmere, ki učodno vplivajo na potek šolskega dela in ki sta jim zlasti dijaki in profesor izročena na mesto in nemilost in jih more spremeniti kvečemu splošnost.

Kar se tiče srednješolske mladine, v glavnem pač ni nič slabša, kot pred vojno. Posledice vojne so zabrisane in velika večina jemlje šolo dokaj resno, precej je prav dobrih in res vnetih učencev. Razlika je v tem, da je sedaj manj znano solidnih fantov s kmetov, učenci so doma bolj iz mest ali njihove bližine, so nekoliko mlajši in večkrat malo bolj razvajeni. Zraven pride še močan dotok deklec s svojimi posebnostmi, kar se tudi po svoje izraza pri uspehih.

Tisti, ki jim učenje ne gre od rok ali sploh ne diši, najdejo lahko delno opravičilo v tem, da je šolsko leta kaj kratko (komaj osem mesecov), učnega gradiva pa obilo, saj so se predmeti razmehnili v širino in globino ter so se nekdanjam pridružili še novi; že vsa ta obilica novih pojmov je za slabšega študenta trd oreh. Vrhutega je pouk nekam preveč intelektualističen in ima premalo stika z realnim življenjem: ozira se bolj na pretoklost kot na prihodnost. Duh današnjega časa pa gre ravno za zunanje koristnim in tega duha v najrazličnejših odtenkih je med sodobno mladino nemalo. Saj jo tako močno všeče ne le sportno gibanje, temveč tudi vsi mogoci drugi idejni tokovi, ki si laste premoč za bodočnost. Tako smatrajo mnogi šolo za potrebo zlo pa študirajo nerenočno in brez pravega veselja: zato so potem tudi redi slabici.

Profesorjem pač ni mogoče očitati, da bi ne vršili svojega težkega in delikatnega posla vedenstvo in udano. Naj so že po svoji čudi in značaju strožji ali milješji, je vendar vsak vesel, če lahko da dober red, neglede na to, da mora napram šolski oblasti pri več kot tretjini slabih ocen iz kakega predmeta to posebej obrazložiti. Res pa je na drugi strani, da imajo mnogi pri sedanjih pičlih prejemki težke skrbi za obstanek in da se morajo baviti z različnim izvenšolskim delom, če hočejo preskrbiti svojo družino, kar jim vzame mnogo energije: zato je razumljivo, da se ne morejo udejstvovati v šoli z onim veseljem in navdušenjem, kot bi se sicer. Ker je zlasti pri nas še vedno premalo učnih moči, so profesorji obloženi s prevelikim številom ur in gre tudi na kvar njihovemu polnovernemu delu. Zraven tega jim nedostaja sredstev za nadaljnje spopadanje v svoji stroki, za nabavo knjig, revij, za študijska potovanja itd. Če pa ne more učitelj korakati vzopredno z sočasnim razvojem stroke, ne more tudi učencem posredovati najnovejših pridobitev. Profesor bi moral poznati vrhunec tega razvoja sodobnega življenja sploh, če naj uspešno vzgaja mladino. Kajti ni učenje poedinih predmetov, zlasti ne zgolj kakega specjalnega gradiva, edini in glavni cilj šole, temveč priprava za življenje. V tem oziru je že izobrazba bodočih profesorjev na univerzi kot zgolj učenjakarska — pomanjkljiva. Tudi v psihološkem, pedagoškem in metodičnem pogledu bi morala biti njihova priprava na vsečilšču temeljitejša. In dobré bi bilo, če bi se v t. ali vsaj 2. letu filozofskega študija izvršila posebna izbira kandidatov glede pedagoških sposobnosti, zakaj po dovršeni fakulteti je za to pač že nepozno: komur ta dar ni prirojen, mu vsi pedagoški seminarji in poskusna leta nič ne pomagajo.

Starši odn. skrbniki ne smejo mislit, da so storili že vse, če so poslali otroka v šolo. Po krovem se potem, če otrok ne uspe, jezé nad šolo, nad strogostjo profesorjev, nad nepotrebnostjo raznih predmetov i. sl. Srednja šola ni strokovna šola, temveč daje učencem splošno izobrazbo, jim ur duha, budi duševne sile, vlogo do dela in čut za dolžnost. Vendar je njen vpliv časovno zelo omejen: večino dneva prebije učenec doma. Šola ne more dosegati dosti, če ji ne pomaga dom. Če se starši nič ne bričajo, ali se učenec redno pripravlja za šolo, ali naredi vse naloge, ali dovolj ponavljajo, ali se sam posebej zanima za kak predmet, temveč ga pusti brez nadzora, da lenari, se potepa, zahaja v slabo družbo, potem niso storili svoje dolžnosti. Morali bi biti stalno v stiku s šolo, se večkrat informirati o uspehih in vedenju svojega otroka, se posvetovati s profesorji, ne pa ga celo zagovarjati ali opravljavati, če ne vrši svojih obveznosti. Šola stori, kar more, za splošen napredok dijakov, ne more pa se pri tolikem streljivem v tej smeri baviti s podenjem, kot se lahko družina. Zlasti za izoblikovanje značaja stori srednja šola premalo in bi morali to nadomestiti starši sami. Nekritična zaljubljenost v lastnega otroka je huda napaka, ki se redno maščuje na starših. Ne gre torej prepričati dijakov v izvenšolskem času samim sebi, ulici, slabih tovarisjih, slučajnih okolic, raznim zabavam i. dr., ampak je treba paziti na vsak njihov korak, če hoče, da bo iz njih kaj prida. Navajati jih je treba stalno in delu in jim n. pr. tudi ni treba pustiti, da bi zabil brezplodno cele velike počitnice s pojavovanjem, ko se da v tem času marsikaj končnega naučiti. Starši naj bi jih v prostem

Konferenca Male zvezze v Bukarešti

MZ obžaluje, da se je Madžarska sama izključila iz podonavske skupnosti

Bukarešt, 20. junija b. Današnji, tretji dan zasedanja sveta Male zvezze je potekel ob proučitvi odnosov s Poljsko z ozirom na razne manifestacije poljske zunanje politike v posameznih vprašanjih. Proučevalo se je tudi razorozitveno vprašanje z ozirom na zadnjo resolucijo razorozitvene konference. Kar se tiče gospodarskega sodelovanja v srednji Evropi pa izjavi, ki jo je dal madžarski ministrski predsednik Gömbös v Sopronju, namreč, da je revizija meja predloga za gospodarsko sodelovanje, svet Male zvezze ugotavlja, da se je Madžarska s tem izključila iz širšega srednjevropskega gospodarskega sodelovanja. Glede balkanskega pakta so vsi trije državniki z zadovoljstvom ugotovili, da je izvedba sporazuma popolnoma omogočena. Po končani konferenci ob eni popoldne je jugoslovanski zunanjji minister Jevtič izjavil časniki, da bo uradni komunikat objavljen že drevi. Ta komunikat bo poudaril tudi sodelovanje Male zvezze s sovjetsko Rusijo v smeri ohranitve svetovnega miru. Glede Madžarske bo v komunikatu izraženo obžalovanje, ker se z njo ne more sodelovati zaradi znanih izjav njenih odgovornih činiteljev. Ponoči bodo ministri držav Male zvezze odpotovali iz Bukarešte, s čemer je ta konferenca tudi zaključena.

Uradno poročilo

Bukarešt, 20. jun. c. Danes ob 16.30 je romanski zunanjji minister časniki prečital uradni komunikat zasedanja Sveta Male zvezze. Uvodoma je omenil, da vsi trije zunanjji ministri držav Male zvezze ne bodo dajali posebnih odgovorov na vprašanja, ker je itak vse povedano v komunikatu. Nato je prečital komunikat, ki obsegajo devet točk:

1. Maže zveze bo storila vse, da se razorozitvena konferenca zaključi s konvencijo, ki naj bi obsegala vse države.

2. Maže zveza bo pomagala pri organizaciji varnosti in bo sodelovala v regionalnih pogodbah za vzajemno pomoč, ki so trenutno na razpravi.

3. Maže zveza bo sodelovala pri gospodarski obnovi Evrope v sporazumu z vsemi državami Evrope. Z veliko žalostjo pa ugotavlja stalni Svet Male zvezze, da nekateri madžarske uradne izjave vzbujajo vtis, da hoče Madžarska samo seboj izključiti iz takega sodelovanja.

4. Maže zveza ponovno naglaša, da se bo z vsemi silami uprla vrnitvi Habsburžanov.

5. Maže zveza hoče vzdrževati in negotov dobre odnose z vsemi državami, posebno s sosedji in s Poljsko.

6. Maže zveza jemlje z zadovoljstvom na znanje izvenšolskim delom, če hočejo preskrbiti svojo družino, kar jim vzame mnogo energije: zato je razumljivo, da se ne morejo udejstvovati v šoli z onim veseljem in navdušenjem, kot bi se sicer. Ker je zlasti pri nas še vedno premalo učnih moči, so profesorji obloženi s prevelikim številom ur in gre tudi na kvar njihovemu polnovernemu delu. Zraven tega jim nedostaja sredstev za nadaljnje spopadanje v svoji stroki, za nabavo knjig, revij, za študijska potovanja itd. Če pa ne more učitelj korakati vzopredno z sočasnim razvojem stroke, ne more tudi učencem posredovati najnovejših pridobitev. Profesor bi moral poznati vrhunec tega razvoja sodobnega življenja sploh, če naj uspešno vzgaja mladino. Kajti ni učenje poedinih predmetov, zlasti ne zgolj kakega specjalnega gradiva, edini in glavni cilj šole, temveč priprava za življenje. V tem oziru je že izobrazba bodočih profesorjev na univerzi kot zgolj učenjakarska — pomanjkljiva. Tudi v psihološkem, pedagoškem in metodičnem pogledu bi morala biti njihova priprava na vsečilšču temeljitejša. In dobré bi bilo, če bi se v t. ali vsaj 2. letu filozofskega študija izvršila posebna izbira kandidatov glede pedagoških sposobnosti, zakaj po dovršeni fakulteti je za to pač že nepozno: komur ta dar ni prirojen, mu vsi pedagoški seminarji in poskusna leta nič ne pomagajo.

7. Sprejemamo z zadovoljstvom na znanje izvenšolskem delu v balkanskem paketu od vseh podpisnikov tega pakta.

8. Ratificirajo se odločitve gospodarskega Svet-

ja zvezze. Ta se bodo predložila vsem trem vršnam v odobrenje.

9. Prihodnji sestanek Sveta Male zvezze bo septembra meseca v Zenevi.

Pred koncem zasedanja je Svet Male zvezze z zadovoljstvom ugotovil velik odmev, ki so ga imeli v svetu obiski zunanjih ministrov Male zvezze v Parizu. Z zadovoljstvom spremlja tudi obisk francoskega zunanjega ministra prestolnic držav Male zvezze. Zato so zunanjji ministri Male zvezze veseli, da lahko izmenjajo svoja stališča z Barthoujem.

Barthou je prišel

Bukarešta, 20. junija. A.A. Iz Cluja poročajo, da je pri tamkajšnjem davčnjaku sprejemljen na želenosti postaji pozdravil g. Barthouja z navdušenim nagovorom predsednik mesta Cluja. Izrazil je Barthouju hvaležnost vsega romunskega naroda do francoskega naroda in poudaril, da je Francija dolgo vrsto let izkazovala svoji sestri po krv — Romuniji — mnogo dobrega. Predsednik občine je zaključil z besedami: Francija je poročilo za mir in varnost Romunije. Vidno ganjen se je Barthou zahvalil govorniku s toplimi besedami in med drugim naglasil doslednost in trajnost politične linije, po kateri stopata Francija in Romunija z ramo na ramo.

Nov Gömböšev govor

Budimpešta, 20. junija. A.A. Predsednik vlade Julij Gömbös je imel govor v zgornjem domu, v katerem je med drugim dejal:

Mednarodni položaj se od lanskega leta ni mnogo izpremenil. Nasla na nikaka izpremenba

v velikih svetovnih problemih, kakor sta vprašanje razorozitve in vprašanje ozdravitev svetovne gospodarske krize, prav tako pa tudi ne v drugih vprašanjih, ki pobliže zanimajo madžarsko zunanjino trgovino. Nekaterih problemov zato ni bilo moči urediti, ker prizadeti krogri niso bili dovolj iskreni pri iskanju resnice. Gömbös je menja, da bi se dalo priti do cilja z neposredno izmenjavo misli med posameznimi vodilnimi državniki, mnogo laže kakor pa z velikimi konferencami. Blazno bi bilo iskreni rešitev obstoječih vprašanj z vojno. Madžarska mora po njegovem voditi politiko čuvanja svoje neodvisnosti in čakati, da bodo začeli v Evropi objektivne gledati njenе teze.

Gömbös je načo polemiziral proti nekaterim razlagam njegovega govora, ki ga je imel v Sopronu. Rimski sporazum predstavlja korak naprej v ameri ureditev obstoječih gospodarskih problemov. Dalje je omenil beneški sestanek in dejal, da je bilo dobro vrniti v avstro-nemški vprašanju. Iz tega sklepa, da obstoji dobra volja za ureditev avstrijskega vprašanja. Ce nje ne bi bilo, bi avstrijsko vprašanje ostalo odprtia rana na srednjevropskem telesu. V zvezi s tem je naglasil, da je madžarski vlad in madžarski javnosti mnogo do prijateljstva z Avstrijo.

Gömbös se je načo enkrat vrnil na beneški sestanek in dejal, da je ta sestanek izredno važen in da ima v vsakem pogledu evropski pomen. Končni sporazum med Rimom in Berlinom bi mnogo koristil miru; ta sporazum bi bil nekakšna os politike za spravo Evrope. Madžarska je tako iz gospodarskih kakor tudi iz drugih razlogov navezana na prijateljstvo tako Nemčije kakor Italije.

Kriza narodnega socializma v Nemčiji

Hindenburg čestita Papenu za „moške besede“ Hitler se mu zahvaljuje

Berlin, 20. junija. TG. Prepoved ministrstva za propagando narodnega socializma, da se namreč govor podkanclerjev Papena, v katerem je obsoledil narodno-socialistične fanatike (o katerem smo obširno poročali v včerajšnjem številki "Slovenca" in ga kot važen pojav v izvedbo v uradniku komentirali, opred.), je izzvala veliko nejevoljo v vseh intelektualnih krogih, ki ne odobravajo skrajnega reakcionarstva, nasilstev in poganske propagande narodno-socialističnih ekstremistov.

Stvar je načela danes čisto nepreričan rešitev, ki je vplivala naravnost kakor bomba, ko se je namreč izvedelo, da je Hitler von Papenu sporočil, da se popolnoma strinja z idejami, ki jih je Papen razvijal v svojem govoru na marburški univerzi. Se večjo senzacijo pa je vzbudilo, da je sam predsednik republike, maršal von Hindenburg po-

sil Papenu brzojavko, v kateri mu čestita za moške besede, izrečene v Marburgu na naslov neodgovornih fanatičnih elementov narodno-socialističnega pokreta.

Obenem je iz ministrstva za nar.-socialistično propagando prišlo opravičilo v tem smislu, da je bil podkanclerjev govor popolnoma primeren in logičen za vsečilsko poslušalstvo, da ga pa ministrstvo ni smatralo za primerenega, da bi se obsoledil po vseh listih in po radiju, ker bi bil mogel povročiti zmešjanico. Vendar pa se je moral zgoditi v glavnih stranki neka sprememb Kurza, ker je istodobno Göring, ki spada med najhujši kričače narodnega socializma, v pruskem senatu izjavil, da bi radikalna sredstva ne mogla izboljšati sedanjega kritičnega gospodarskega položaja Nemčije.

Radi tega ni verjetno, da bi von Papen podal demisiju, kakor je prvočno nameraval, in se nje govor smatra kot overtura k borbi Hitlerja, da bi radikalne elemente, fanatike in ekstremiste iz stranke izključili ali pa jih vsaj prisili k molku. Če bi seveda ti elementi kljub temu prevladali tudi Hitlerja, kar ni izključeno, bo moral von Papen izvajati konsekvensne pozneje. Na vsak način je sedanji notranji razvoj v nemški vladni stranki oziroma v hitlerizmu zelo zanimiv in jako važen za nadaljnji notranji pa tudi zunanje-politični kurz Nemčije.

Španija pred odločilvijo: ali z ljudstvom - ali s framsioni

Katalonci hočejo nove volitve in nov kulturno bojni režim

Ceprav se je prva siha viharja, ki je zadivil junija meseca v Španiji v obliki generalne stavke poljedelskih kolonov in delavcev, polegla, se ozračje ni pomirilo, kaj še, da bi se bil natrjanopolitični položaj razčistil. Generalna stavka poljedelskega proletariata, kojega zahteva so na sebi popolnoma upravljene, je v temi zvezni z revolucionarnim gibanjem v Kataloniji, ki ga je obenem zacela tako zvana »Esquerres«, to je združenje vseh katalonskih levicarskih strank.

»Esquerres« je bila hrbitenica vseh španskih levicarskih strank za časa vlade framsiona Azaña, ki je bil začel v Španiji kulturni boj, pa je padel, ker mu večina meščanstva na tej poti ni hotela slediti. Azaña je svojčas pristal na federalni štatu za Katalonijo le pod pogojem, da bo vladajoča stranka v Kataloniji, ki jo je vodil predsednik katalonske vlade, pokojni Macia, podpirala svobodno-miselno-socialistični režim v Španiji. Ko je ta režim padel in je prijet za njim za krmilo države znemni liberalci Lerroux, je Esquerres bila sicer nekoliko vznemljivena, je pa Lerroux podpirala v pričakovanju, da se njegov kurz ne bo preveč odaljal od levice. Sedaj pa, ko se je Lerroux moral umakniti Samperju, ki je sicer njegov somišljnik, se pa drži nekoliko bolj desnice, ker bi ga v nasprotju slučaju najmočnejša stranka parlamenta, Gil Roblesovi katolički republikanci, zapustila — so katalonski levicari smatrali, da je prišel čas za puč. Vlada jim je v to svrbo dala povoda z odločbo sodišča za začetno ustanove v Madridu. To sodišče je v smislu agrarne politike centralne vlade razveljavilo zakon o likvidaciji dosedanjih agrarnih odnosa v Kataloniji, kar ga je sklenil barcelonski parlament, z motivacijo, da nasprotnuje ustanovi. To je tudi res, ker so Katalonci rešili agrarni problem v svoji deželi na tako radikalnem način, to je v smislu razdelitve celokupne zemlje, ki je do zdaj bila po ogromni večini v rokah veleposestva, med zemlje lačne in potrebuje baltarje, male kmete in kolone brez odškodnine oziroma za malenkostno odškodnino, ki bo bolj simboličnega nego realnega

pomena. Ker je to popolnoma proti tendenciam in smernicam španske meščanske vlade, ki bi rada svoj način agrarne reforme raztegnila na vso državo, že Madrid napravil proti temu oster afront, ne nadajoč se, da bo malete na tolik odpor v Kataloniji, ki je ne vodi več previdni Macia, ampak radikalni Campanys.

Katalonski parlament se je takoj zbral, da Madrid odgovori. Odpoklical je katalonsko delegacijo v osrednjem parlamentu, ki šteje več ko sto poslancev, in ji v Barceloni priredil nadvse svečan sprejem. Govori in napis ob tej priliki so madrski vladi pokazali, da je grožnja »Esquerres« z ločitvijo in izklicanjem neodvisne katalonske republike v resnicu nevarna, ceprav bi se Katalonijo zelo premislila, preden bi se odločila, da dejansko napravi tak korak, ki bi vsekakor tudi za njo samo bil jako riskiran v političnem in gospodarskem oziru. Ni dvoma, da bi Madrid ne odnehal in da bi pustil stvari, da dozorijo do skrajnega, ako bi poveljnik španskih čet v Kataloniji ne bil vladu sporočil, da bi eventuelne vojaške odredbe španske vlade v Kataloniji mogle položiti še poslabšati. V Madridu je zmagala začelo zaenkrat struja, ki zastopa mnenje, da je bolje s Katalonijo postopati izlepa in previdno nego s tako zvanou močno roko, ter da bolj kaže počakati naravnega razpeta politične krize, ki stoji v ozadju katalonske revolte, katera je samo delno pojma splošne obolenosti španskega državnega organizma.

Namen katalonskih levicarskih večine, ko je proti testiral proti razveljavljanju katalonske agrarne reforme, je bil namreč ta, da povzroči krizo španske vlade in tako privede položaj do razpusta osrednjega parlamenta Madridu. Računalna je na predsednika republike Zamoru, ki desničarskemu kurzu ni prijazen, da bo prisilil znemo liberalno vlado Samperja do demisije in poveril vodstvo države zopet Azañu, ki bi seveda sestavil večino iz levicarskih svobodomiselcev in socialistov ter bi s pomočjo Kataloncev začel zopet kulturnoobojni režim. Zdi se, da je zdaj ta namera onemogočena

in da se bo katalonska delegacija morala zopet vrnila v madrinski parlament, tako da tudi Barskom, ki so se pridružili Kataloncem, ne bi preostalo ničesar drugega, kakor da nadaljujejo z borbo za avtonomijo Baskov v madrinskih kotesih, ako seveda nočejo riskirati borbe z orozjem z Madridom, ki se bo odcepiti severa uprileveda z vsemi silami.

Kakor se vidi, je notranja politična kriza Španije skoraj že na vrhuncu. Z demonstrativno gesto Kataloncev v Baskov se je na polit. obzorju zopet pokazala nevarnost avtonomističnega gibanja vseh severnošpanskih provinc, ki je močan zaveznik vseh onih, ki niso zadovoljni s sedanjimi režimom v Španiji, kateri niha med levično in desnico. Na drugi strani je s tem postal akuten tudi agrarni problem v Španiji, ki gotovo ni rešen s tem, če je državni tožilec v Tenerifi zahteval 21 smrtnih obsohd za revolucionarnega agrarnega gibanja, ki so izvrzili veliko nasilstvo, ubili več državnih funkcionarjev in orožnikov ter pognali z bombami v zrak več vladnih objektov. Brez dvoma je bo poteklo letošnje leto, ne da bi bila vlada posavljena pred alternativo: ali da svojo politiko usmeri odločeno v smislu največje stranke parlamenta, to je kataloških agrarcev, ki zahtevajo radikalne socialne reforme, posebno na agrarnem polju, ali pa, da razpusti sedanjem parlament in razpiše nove volitve, kakor to zahteva tudi levica. Do te borbe bo moralo priti, ako naj se španska republika postavi na trdno podlagu.

Ako kmalu ne prime za krmilo Španije zares močne roke in politične pameti, utegne ta dežela res še letos doživeti drugo revolucijo, o kateri nihče ne more niti slutiti, kakšen bi bil njen konec. Za svobodomiselno fronto se skriva boljševizem, za konservativno pa monarhisti, in jasno je, da sta obe stranki na delu, da nasilnim potom odstranita predsednika republike samoga. Ali je Španija res popolnoma v dekadenci, kakor mnogi trdijo?

Muslimanski svet se giblje

Zmaga, ki si jo je Ibn Saud pridobil nad Imatom iz Jemena, po svojih očinkih ne bo ostala omejena samo na arabski polotok. Tudi če ne vstopimo evropskih sil, ki stote v ozadju, zlasti Anglija in Italija, je zmaga Ibn Sauda posebno živahnodobjektna v mohamedanskem svetu. Mnoga vprašanja, o katerih je javnost mislila, da so že zastala, so se naenkrat zopet pojavila na površju.

Najvažnejše vprašanje je, kakšen odnos ima vera do vprašanja narodnosti. Ibn Saud je vzbuđil staro čuvstvo, ki so že dolga leta navidez vesil bila pokopana. Mohamedova vera ni takšna, da bi pospeševala narodnost. Je predvsem boj za ideje, pa vseeno, ali gre pri tem za zunanje ali notranje nasprotnike. Mohamedanska vera je nasprotnica vseh nacionalnosti, ker stoji nad vsemi kot država sile. Mohamedanstvo je s svojim stolninskim gospodstvom zbrisalo razlike med narodi, kateri so ga sprejeli. V vseh mohamedanskih je znato utrditi eno misel, namreč brezpogočne prednosti religije pred drugimi živiljskimi vprašanjimi.

S koncem svetovne vojne pa je moč mohamedanstva v tem oziru skoraj docela propadla. Verska zdržava mohamedanov se je kot takšna razšla in nastale so države, ki so večkrat pod zunajnim vplivom zadobile izraziti značaj nacionalnih držav. Nastale so nove dežele in države, ki sicer niso majhne po svojem obsegu, ki pa vendar ne igrajo posebne pomembne politične vloge. Vse te države so namreč nastale po volji evropskih velenj, katerih vsaka si je hotela obdržati svoje gospodruječe stališče. Irak je močna opora Anglije na njenem potu v Indijo. Transjordanija in Palestina naj čuvata ogromne napeljave olja do morskih pristanišč. Sirija in Libanon varujeta francoske interese v vzhodnem Sredozemskem morju. Turčija je bila zamisljena kot ozemlje bodoče evropske penetracije. Toda njena zmaga nad Venetijesko Grčijo je Evropi enkrat za vselej temeljito prečrnila račune.

Tako se nove mohamedanske države nič kaj dobro ne počutijo. Zavedajo se, da njihova eksistenza služi te interesom evropskih velenj in da je bilo pre mnogo lepše, ko se še niso dale razdrobiti in razkrojiti po nacionalističnih načilih, katere je mohamedanskemu svetu vsepla rastoča evropska civilizacija. Razen tega so se v zadnjih letih močno pomnožile diference do evropskih držav. Posebno iraška vlada stoji na slabih nogah, ker je v sporu skoraj z vsemi svojimi sosedmi. S Perzijo n. pr. traja spor radi oaze Mendili, ki je po volji Anglije pripadla pod Irak, čeprav prekrblejše tudi precešnje del Perzije z vodo. Poleg tega je oaza tudi polna bogatih petrolejskih vrelcev. Drugo vprašanje, ki vznemira mohamedanske države, je skupina Bahreinskih otokov. Ta skupina leži v perzijskem morskem zalivu. Torej je okrog in okrog obdoba od mohamedanskih ozemelj, ki pa jo je leta 1867 Anglija iz vojaških ozirov podredila angleškemu guvernerju v Indiji. Otočje tvori važno pomorsko bazo, zlasti v slučaju vojnih konfliktov, potem pa tudi varuje eksploatacijo petrolejskih vrelcev v Perziji. Toda Perzija se poseti teh otokov nikdar ni odpovedala in se je že ponovno pritožila pri Zvezni narodov radi svojčasne zasedbe od strani Anglije. Zvezni narodov pa seveda ni nič ukrenila. Toda Perzija ne misli odnehati in upa na zmago, kakor je preteklo leto tudi uspela v sporu z Anglo-Persian Oil Company. Seveda pa ti spori imajo ugled evropskih držav. Pri mohamedanskih vladah pa raste prepicanje, da so le orodje v rokah evropskih velenj.

Nemir se polaže tudi francoska mandatarne države Sirije. Sirija je zvezna država. In kaj drugače tudi ne more biti, kajti v njej so naseljeni Turki, Arabci, Kurdi, Armenci in libijski kristiani in vsaka teh narodnosti ima svojo nacionalno-federativno državo v okviru Sirije. Zadnje čase pa je v okolici Gezira hotela francoska vlada dobiti prostor za novo zvezno državo, ki naj bi jo zasedli Kurdi. Temu pa se upirata iraška in turška vlada, kajti na tem ozemlju živi tudi precešnja narodna manjšina Iračanov in Turkov. Turčija je pričela na meji zbirati dete. Nasprotno je postalno večje, ker je tudi Sirija pričela koncentrirati svoje dete na severni meji. Iračani pa niso zadovoljni.

Zagrebška vremenska napoved: Prehodno polabšanje vremena z nevihitami.

Dunajska vremenska napoved: Hladnejše deževno vreme.

voljni, ker miški Sirija pod fransko vodstvom seveda podaljšati svoje zeleniško omrežje do Mosulu, ki velja za srce bližnjega Orienta. S tem bi Mosul v vsakem oziru silno pridobil in postavil k kmalu v enco Bagdad, ki je glavno mesto Iraka.

To so približno velika vprašanja, ki gibljejo trenutno mohamedanski svet, v kolikor stoji pod vplivom evropskega gospodstva.

K temu se pridružuje iz zadnjih dni še potovanje perzijskega šaha v Turčijo. Pripravlja se velikansko presečenje za ves svet: Šihi in Sunniti bojejo skleniti mir! To je dejstvo, ki se je še nedavno zdelo nemogoča stvar. Stoletna sovražnika pa je spravila skupaj evropska osvajilna politika. Perzija se hoče nasloniti na močno Turčijo, Turčija bi pa s to zvezo tudi le gospodarsko in politično pridobila.

Odpor proti vsemu, kar je inozemskega, je danes v Orientu močnejši kakor kdajkoli. Mnogi vodilni mohamedanski politiki iščejo baze, na kateri bi se ves mohamedanski svet znova mogel združiti proti viliševemu fuju. Zato niti najmanj ne smemo podcenjevali stremljenje Ibn Sauda, ki je praktično in na političnem polju sprožil to vprašanje. Mohamedanstvo zbirajo svoje sile k osvobodilnemu boju, če ne še več, k osvojevalni vojni. Ost mohamedanskega gibanja je zaenkrat napernja proti gospodarskemu izrabljaju naravnih bogastev njihovih zemelj. Gotovo bodo države, kakor so sedaj, ostale tudi v bodoče, toda že se kažejo obrisi skupnega odpora proti zunanjemu sovražniku.

Dunaj, 20. jun. b. Dunajska policija je zaplenila v 7. okraju veliko narodno-socialistično skladisče eksplozivov. Ob strogih varnostnih ukrepih se je eksplozivni material prepeljal na varno s številnimi tovornimi vozili. Med zaplenjenim materialom je velika množina ročnih granat, peklenških strojev, 80 kg kalijevega klorata, 30 kg parafinskega olja, 20 kg nitritne kislino, dve stekleniki kromovega acetona in ogromna količina drugih kemikalij ter veliko število papirnatih bomb. Policijska oblast je izjavila, da s tem odkritjem preiskava še ni

končana, kajti sledi vodi še k drugim skladisčem orodja in municije v 9., 14. in 18. okraju, kjer so prav tako skrite ogromne množine eksplozivnega materiala. Poleg materiala je policija zaplenila veliko število pisem, iz katerih se jasno vidi, od koder je prihajal eksplozivni material. Na podlagi tega bo policija sedaj lahko zasula marsikater podzemni kanal, po katerem je prihajalo orodje v Avstrijo. Pogajanja za pristop v turško-perzijsko zvezo Afganistan in Iraka se bodo nadaljevale.

Pred odhodom iz Ankare sta šah in gazi podpisala turško-perzijsko pogodbo, ki določa, da daje Turčiji Perziji svobodno pot do Crnege in do Sredozemskega morja. Perzija dobi pri Trapecuntu ob Crnom in pri Mersini na Sredozemskem morju svobodne cone, kjer bo lahko organizirala svobodne luke. Vsakemu mora pasti v oči, da ima pogodba poleg gospodarskega tudi ogromen vojaški pomen. Pogajanja za pristop v turško-perzijsko zvezo Afganistan in Iraka se bodo nadaljevale.

Rjava ofenziva v Avstriji

Policija neprestano pleni orožje, ki dokazano prihaja iz Nemčije

Dunaj, 20. jun. b. Dunajska policija je zaplenila v 7. okraju veliko narodno-socialistično skladisče eksplozivov. Ob strogih varnostnih ukrepih se je eksplozivni material prepeljal na varno s številnimi tovornimi vozili. Med zaplenjenim materialom je velika množina ročnih granat, peklenških strojev, 80 kg kalijevega klorata, 30 kg parafinskega olja, 20 kg nitritne kislino, dve stekleniki kromovega acetona in ogromna količina drugih kemikalij ter veliko število papirnatih bomb. Policijska oblast je izjavila, da s tem odkritjem preiskava še ni

končana, kajti sledi vodi še k drugim skladisčem orodja in municije v 9., 14. in 18. okraju, kjer so prav tako skrite ogromne množine eksplozivnega materiala. Poleg materiala je policija zaplenila veliko število pisem, iz katerih se jasno vidi, od koder je prihajal eksplozivni material. Na podlagi tega bo policija sedaj lahko zasula marsikater podzemni kanal, po katerem je prihajalo orodje v Avstrijo. Pogajanja za pristop v turško-perzijsko zvezo Afganistan in Iraka se bodo nadaljevale.

Sodelovanje cerkve in države:

Nova ustava Brazilije

Stara ustava zvezne republike Brazilije, ki se stoji iz 20 držav s 40 milijoni prebivalcev na ogromnem ozemlju 8½ milijona kvadratnih km, dатira iz leta 1891. Zadnjih 40 let pa se je toliko spremenilo, da se je nujno pokazala potreba nove ustanove. Ze stará brazilská ustanova, ktorá sa skozi vzniknúťa vznikla na osnovi liberalnejšej državy, katolíckej Cerkvi ni bila nepríjemná. Cerkvi je pustila Cerkvi premoženje v cirkvena poslopja in je priznala tudi cirkvene redove ter ustanove. Svobodoumné stalište državy je omogočilo lepverski napredok, kajti se kaže tudi v močni cirkveni organizaci, kajti šteje 89 škofij, od teh 17 nadškofij.

Zdi se, da bo tudi nova ustava prav v tolikšni meri naklonjena Cerkvi in versku življenju in da se deloma še bolj približava katolíckemu svetovnemu nazoru. Ustanova je bila sprejeta s 168 glasovi proti 57. Uvod se tako glasi:

»Zastopniki brazilskega naroda, ki se v zaupanju na Boga zbrani v zakonodajni skupščini, da državi zagotove demokratično državno obliko, ki bo varovala narodno enotnost, svobodo, pravčinstvo ter socialno in gospodarsko blagostanje, proglašajo naslednjo republikansko ustanovo zdrženih držav Brazilije.«

Poslanec Mario Ramos je pri motivaciji predložene ustanove omenil tudi, zakaj se ustanova sklicuje na Boga: »Naše zaupanje na Boga, ki ga priznavamo za najvišjo last našega duha, naj se prav posebno podkripi, našo pošteno voljo, da hočemo pri vsem našem delu in naporu, pri izvrševanju naših dolžnosti in sredi preizkušenj in nemira, kateremu smo podvrženi, iskati izmirjanje.

Potri globoke žalosti naznajamo vsem prijateljem in znancem, da je dne 20. junija ob 6 zjutraj umrla naša ljubljena soprga, predraga in skrbna mama, stara mama, teta in svakinja, gospa

Frančiška Jančigaj

previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 22. junija ob 3 popoldne izpred mrtvake veže tukajšnje splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Krizu.

Prosimo tihega sožalja.

Strahovito neurje pri Svetinjah

Tri človeške žrtve strele

Svetinje, 19. junija.

Dolga leta nismo doživelji takega dneva, kadar je bil pretekli petek, najstarejši ljudje ga ne pomnijo. Že zjutraj je bilo oblačno, popoldne pa so oblaki postajali temni, okrog dveh smo začeli slutiti, da ne bo nič dobrega, in res, začelo je grmeti, kakob bi se bližal sodnji dan, strele so švigate zdaj od severa, zdaj od juga, pa od vzhoda in zahoda. Tu je udarila strela v palmo (jagned), tam v hrast, ki ga je popolnoma razdrapala, udarilo je v hišo negovske graščine v Veličnah, v gosposko hišo Sigmund v Brebrovniku, v Stanovščaku pa v hišo gospe Martine iz Ormoža.

Učinek je bil strašen: ker je začelo

liti kakor ob splošnem potopu, so bežali delavci, ki gradijo cesto iz Ivanjkovev na Lešnico, pod streho, sedem jih je prišlo pod streho omenjene hiše, kar se zabilka in zagrimi in udari v to hišo; dva delavca: Andrej Javšovec in Anton Količ, oba viničarji na Libanji, sta se mrtva zgrudila na tla, dva druga sta dobila nekaj malega, vsi drugi so ostali nepoškodovani; streha se je vnela in pogorela, spodnji del, da si lesen, so rešili požarniki iz Ivanjkovev. Viničarju so rešili vse, živino in pohištvo, strahu pa je bilo dovolj. Bolj sta prizadeti družini Javšovec in Količ, katerih drugi zapušča 37-letno vdovo s 4 otroci od 2 do 8 let. Kdo bo skrbel za te male?!

To pa ni prvi slučaj neviht; pretekli četrtek opoldne je bila tudi nevihta, ne sicer tako huda, da je tudi tirjala človeško življenje: na Mali Libanji je šel z voli posestnik Lesjak po suho krmo; na travnik gre po bližnjici po sadovnjaku, kar zagrimi in poči, voli se omamjeni ustavijo, in ker vidi sosed, da le predolgo stojijo, gre gledat po najde Lesjak a ubitega. Torej v dveh dnevih je v enem kraju strela ubila tri ljudi.

Vsak dan dežuje, le par ur vmes posije malo solnce, da postane vroče, kadar hitro pa se skrije, pa kaže topomer komaj iz nad ničlo. Bog nam daj mirno in toplo vreme, sicer bo letina, ki itak ne kaže dobro, v zadnjih desetintjih daleč najslabša.

Ljubljanski vladika na Dolenjskem

Novo mesto, 19. junija.

V nedeljo, dne 17. t. m. je zaključil naš nadpastir prevzv. g. škof dr. Rožman z birmovanjem in vizitacijo v Mirni peči svoje delovanje v novo-meki dekaniji, kjer se je mudil od 2. junija, ko so ga Novomeščani sprejeli z vsem spoštovanjem in vso prisršnostjo.

Od župnije v župnijo ga je vodila apostolska pot, katero mu je verno ljudstvo skušalo napraviti kar najbolj svečano in lepo, mu izkazovalo ljubezen in spoštovanje ter ga zagotavljalo svoje zvestobe in udanosti. Vreme ni bilo vedno lepo, pa to ni prav nič kvarilo dobre volje množič, ki so se zgrinjale okrog svojega škofa, kateremu v pozdrav in počesnje so postavili fantje in možje cele gozdove mlajev, so spletile dekliske roke cele kilometre vencev, so razobesili hišni gospodarji, pravilno pojmujoč poslanstvo katoliškega škofa, na svojih hišah zastave. Verske organizacije, župani in

občinski odborniki, šolska mladina s svojimi učiteljskimi zbori, gasilske čete, konjeniki in kolesarji, okrašeni vozovi: vse je tekmovalo, kdo bo napravil škofu, ki je prvikrat hodil po teh dolenskih župnih, pot lepo in slovesnejšo. — Birman je bil v dekaniji 3501 birmanec, in sicer: Novo mesto 353, Št. Peter 178, Šmarjeta 310, Bela cerkev 143, Brusnice 228, Stopice 276, Podgrad 117, Smihel 479, Vavta vas 174, Toplice 302, Poljane 65, Črmošnjice 136, Soteska 62, Prečna 221, Mirna peč 457. — Najstarejši birmanec je bil rojen 1883, najstarejša birmanka 1895.

V Soteski je prevzeten krstil najmanjšo hčerko princa Karla Auersperga, v Smihelu je obiskal g. dvornega svetnika Fr. Šukljeta.

Po kratkem oddihu na Hmeljniku je odpotoval prevzv. g. nadpastir v Mirno, da obiše župnije trebanske dekanije, kjer bo v vizitacijo in birmo v St. Lovrencu dne 27. junija zaključil svojo apostolsko pot.

Slučajno odkrita milijonska tatvina

Zgodba o neuspeli tatvini obveznic vojne škode

Belgrajska »Politika« poroča:

Neki delavec takojmenovane markarnice v Belgradu, kjer tiskajo razne državne papirje, je hotel cez noč postati milijonar in je ukral 120 kosov obveznic vojne škode najnovejše izdaje po 10.000 Din, v skupni nominalni vrednosti 1.200.000 Din. Toda komaj jih je nekaj vnovčil, je gol slučaj odkril to ogromno tatvino in nekaj ur za tem je bil tat že v rokah policije.

V nedeljo popoldne se je načelnik direkcije državnih dolgov g. Didič sprehajal po Terazijah. Obstal je pred menjalnico Anaf, kjer je pogledal v izložbo, v kateri so bili izloženi razni vrednostni papirji. Naenkrat pa se je zdrznil. Opazil je namreč vrsto obveznic vojne škode, ki so bile obesene v posebnem kotu, in videl, da so obveznice najnovejše izdaje, pravilno numerirane, toda načelnik je opazil nekaj, kar ga je presenetilo. Na nobeni obveznici ni bil odprtih kontrolni kupon, ki ga mora odtrgati direkcija državnih dolgov, preden izroči obveznico prometu.

Načelnik je takoj uvidel, da gre tu za tatvino obveznic. Zapisal si je vse številke obveznic in odšel v pisarno, kjer so takoj primerjali številke. Ugotovili so, da gre za tatvino, ki je bila izvršena v sami »markarnici«, še preden so bile obveznice izbrane direkciji državnih dolgov. Obvestili so takoj ministrica finanč in ravnatelja državnih dolgov, načar je bila alarmirana policija.

Izvedenci v teh zadevah so skupno s policijo kmalu dognali, da niso bile ukradene obveznice, ki so bile namenjene za promet, ampak makulature, to so one obveznice, ki se iz kakršnihkoli tehničnih razlogov, bodisi, da tiskarsko niso neoporečne ali zaradi česa drugega, uničijo. Tatvino je tedaj mogel izvršiti le takoj delavec v »markarnici«. Policija je takoj odšla najprej na dom g. Anafe, lastnika menjalnice, ki je že spel. Ta je povedal, da je v sobo popoldne kupil od nekega človeka, ki se mu ni zdel sumljiv, nekaj teh obveznic za ceno 35.000 Din, ki mu jih je takoj izplačal. Zapomnil pa si je dobro prodajalca in ga je policiji natancano opisal od nog do glave.

Policija je nato šla v »markarnico« ki dela tudi ponori. Opazovali so skupno z Anafom delavce, ki

so bili zaposleni v tem šaktu, in Anaf jim je kmalu pokazal tistega, ki mu je prodal obveznice. Policija ga ni arietirala takoj na mestu, ampak je počakala, da je bil z delom gotov in mu nato sledila domov. Doma šele ga je prijela in preiskala stanovanje. Nastala je preostale obveznice in vseh 35.000 Din, ki jih je delavec dobil za ukradene obveznice.

Na policiji je delavec v polnem obsegu priznal tatvino. Kradel je zato, ker ni imel denarja. Pripravljal se je na tatvino nekaj dni in jo izvršil v ugodnem trenutku. Nato je nekaj dni zbiral pogum, da si je upal obveznice prodati. Sel je najprej v neko drugo menjalnico, kjer se je dal natančno poučiti o tečaju vojne škode, nakar šele si je upal v menjalnico Anaf. Priznal je, da je nameraval tudi ostale obveznice prodati.

Na policiji je delavec v polnem obsegu priznal tatvino. Kradel je zato, ker ni imel denarja. Pripravljal se je na tatvino nekaj dni in jo izvršil v ugodnem trenutku. Nato je nekaj dni zbiral pogum, da si je upal obveznice prodati. Sel je najprej v neko drugo menjalnico, kjer se je dal natančno poučiti o tečaju vojne škode, nakar šele si je upal v menjalnico Anaf. Priznal je, da je nameraval tudi ostale obveznice prodati.

Žalostna vest iz ormoškega okraja

Vinski pridelek uničen

Svetinje, 19. junija.

Z velikim veseljem hodimo vinogradniki v svoje vinogradne, to je bilo vedno naše največje veselje, in če sem bil kdaj slabe volje, pa sem še v svoje gorice, in žalost in nevolja je minila; letos pa ni tako. Takoj, ko se je začel kazati nastavek, smo opazili, da je tako majhen, da bo vroče aprilsko vreme, ki je trajalo do polovice maja, trajalo naprej, da bo trta v lepem ovjetela, pa je res začela zgodaj cveteti, zgodnje sorte že v prvi polovici maja, potem pa je nastopil mrz, od 20°, in čez to topomer padel pod 10°, k temu še nepretrgano deževje, da je cvet še našel 10. junija; kar je v deževetu, se je osipalo, in še tisto malo upanje, ki smo ga imeli, je končano. Vse toži o krizi, nihče ne ve, odšok dobiti denar, kje ga bomo pa dobiti mi vinoigradniki, ki imajo največ stroškov. Bilo bi res treba, da bi se kdo zavzel za nas, toda kje naj tistega dobimo. Zaradi vednega dežja tudi ne moremo spraviti krmne, sušimo teden do širinajst dni in vo-

zimo domov ne lepo zeleno, ampak rjava krmo. Krompir nam letos ni dobro kli, izredno malo ga bo, rž je redka, ne bo ne zrna ne slame, in če bo še nekaj dni deževalo, ne bomo imeli tudi fižola. Sadja se kaže zelo malo, redki so tisti srečni, ki bodo imeli kaj sadjevca. Ročko nam je ljubi Bog prav visoko obesil, pa nič ne de, da bi le kruha imeli.

★

Cerknica

Jablana cvete. Na kaplanskem vrhu je jablana, ki ima precej sadežev. G. kaplan Kovačič pa je opazil, da ima ena veja poleg jabolk tudi še cvetje. Ko je namreč začelo drevje cveteti, se je vsala toča, ki je cvetje izbila, nekaj popaja pa je še ostalo, ki se radi neprestanega deževja potem tudi ni odprlo, sedaj pa, ko je vremena gorko, — je zacetelo.

Temenica je bila tako majhna, da si je zmolil otrok, ki je hodil še po štirih in lezel po temenški strugi v sami srajščki, srajščko samo spodaj, t. i. na trebušku, ker mu voda ni dalje segla. Na Veliki Loki je bila tako mala, da so jo zagradili otroci, ki so se v njeni strugi igrali, da ni mogla teči dalje. Da je bila tako nizka, temu je bilo krvito, ker so se studenci, ki se stekajo v njo, posušili in bili brez vode. Mlini ob Temenici niso mlieli in so morali voziti zato v mlin v Žuršemberk na Krko, ki je bila pa vsled suše tudi močno upadla. Deževalo je sicer včasih, toda le prav malo, samo toliko, da se ni vse posušilo. Padale so samo kake rose.

Vse letina je bila zgodnja veled hude vročine in suše.

Tra je zgodaj dozorela in je bilo vino tako močno, da je gorelo, če so ga zažgali, kakor žganje.

Zita sicer niso preslabo obrodila, samo slame ni bilo skoraj nič, ker je manjkalo zemlji vlage, da so ostala nizka.

Krompirja je bilo valed silne suše in vročine prav malo, ponekod pa je bil droben kot lešniki in orehi, vendar pa je bil kolikor ga je bilo, prav okusen in sladek (kakor navadno ob suhih letih).

To leto je bilo veliko ježic, ki so imele takrat visoko ceno.

Zanimivo je tudi, kar je pisal o l. 1834. letosni »Domoljub« z dne 24. maja št. 21. na str. 260. Piše takole:

Letos poteče sto let, odkar je bila pomlad podobna letosni. Grozdje je že meseca maja cvetelo. Pred sto leti, tako mi je pravil moj prednik, so ljudje nalašči hodili v vinograde, da so skrili s svoja pljuča blagodejni vonji grozdnega cveta. Takrat ni bilo dežja od novega leta do adventa. Grozdje je na trhat dozorelo tako, da je bilo podobno suhim rozinam ali pa cvebam. Vino iz takega grozdja je bilo silno močno. Gorje onemu, kakor je pogledal malo bolj globoko v bariglo. Tako je žlahtni vinski sok položil na tla.

Morda se oglaši še kdo in nam sporoči v »Slovencu«, kaj pripoveduje drugod o tem znamenitem letu.

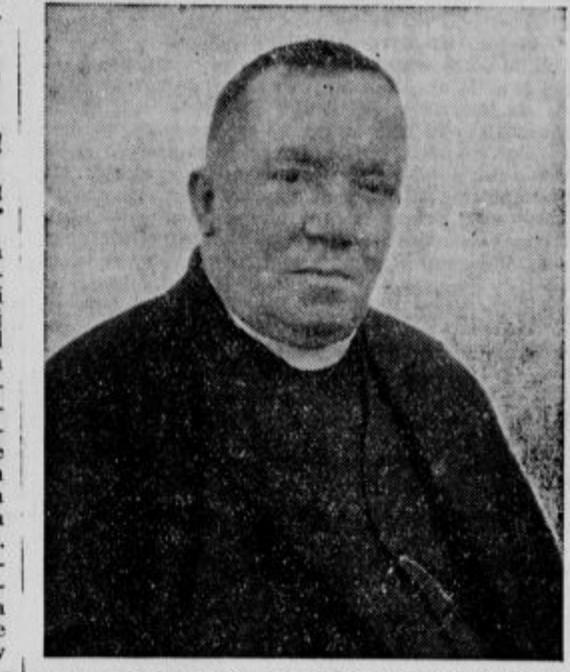
J. Šašelj.

Angleška mornarica v Dalmaciji

Tivat, 19. junija.

V Boki Kotorski se vrše velike priprave za slovenski sprejem angleške sredozemske vojne mornarice, ki pripelje na naš Jadran konec leta meseca. Kakor je sporočilo poveljstvo britanske sredozemske mornarice na Malti, pride v naše vode 70 bojnih enot različnih tipov pod poveljstvom angleškega admiralja Fisherja. Na angleških ladjah bo vsega skupaj 30.000 mornarjev in častnikov. Angleška mornarica ostane v naših pristaniščih delj časa. Kakor prejšnja leta bodo tudi letos angleški mornarji priredili več regat po morju in nogometnih tekem z našimi mornarji.

To je že deseti obisk angleške vojne mornarice v naših vodah po prevratu. Obenem je to tudi najstevilnejši obisk kajti do sedaj je prišlo največ 50 enot, sedaj pa jih pride kar 70, kar pomeni najstevilnejši obisk tuje mornarice v naših vodah sploh.

† Ivan Lah, župnik pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, ki je umrl preteklo soboto zvečer v bolnišnici v Brežicah. Pokopali so ga v torek ob 10. dopoldne na farneh pokopališču pri Sv. Petru pod Svetimi gorami. — R. i. p!

Trije jubileji vuzeških šole

Sola v Vuzenici slavi na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. junija 1934 150 letnico, odkar je bila ustanovljena kot obvezna, obenem pa tudi 50 letnica, odkar se poučuje v sedanji staro šoli. Prvotno so poučevali učitelji v svojih stanovanjih, potem je kupila šolska občina sedanjno Črešnikovo gostilno, jo prezidala in urejila za enorazredno, z učiteljem v stanovanjem. Tu se je začelo poučevati l. 1834, torej prav pred 100 leti. Slomšek je leta 1839 načrpal precešnja popravila in ko je postal hiša pravila, so sezidali leta 1883 sedanjno staro šolo, kjer je pričel poučevati 1884, torej pred 50 leti. Sedaj je šola zestrzredna.

K naši trojni proslavi vabimo vse, ki so temeljne nauke prejeli na tukajšnji šoli in se udejstvujejo na odličnih mestih. Pribitek naj vsi gg. kateheti in učitelji, ki so sodelovali na šoli za napredok šole in s tem tudi kulture.

Slavje naj bo mogočna manifestacija šolstva za severni del naše banovine in dokaz naše iskrene ljubezni do naše obmejne zemlje. Predpolne so poučevali učitelji v svojih stanovanjih, potem je kupila šolska občina sedanjno Črešnikovo gostilno, jo prezidala in urejila za enorazredno, z učiteljem v stanovanju. Tu se je začelo poučevati l. 1834, torej prav pred 100 leti. Slomšek je leta 1839 načrpal precešnja popravila in ko je postal hiša pravila, so sezidali leta 1883 sedanjno staro šolo, kjer je pričel poučevati 1884, torej pred 50 leti. Sedaj je šola zestrzredna.

Slavje naj bo mogočna manifestacija šolstva za severni del naše banovine in dokaz naše iskrene ljubezni do naše obmejne zemlje. Predpolne so poučevali učitelji v svojih stanovanjih, potem je kupila šolska občina sedanjno Črešnikovo gostilno, jo prezidala in urejila za enorazredno, z učiteljem v stanovanju. Tu se je začelo poučevati l. 1834, torej prav pred 100 leti. Slomšek je leta 1839 načrpal precešnja popravila in ko je postal hiša pravila, so sezidali leta 1883 sedanjno staro šolo, kjer je pričel poučevati 1884, torej pred 50 leti. Sedaj je šola zestrzredna.

Požar pri Kotljah

Kotlje, 19. junija.

Ni še minilo deset dni od zadnjega požara, ko je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Merkača

Ljubljanske vesti:**Naše mesto - cilj potepuhov**

Ljubljana, 20. junija.

Ako govore statistike o naraščanju ali padanju tujškega prometa, bi mogle govoriti tudi o onem tujškem prometu, ki v Ljubljani ni prav nič zaželen, to je o navalu potepuhov in brezdomcev na naše mesto. Težko je res dandasne ločiti med revedi, ki kljub najboljši volji ne morejo dobiti doma dela, ne kje druge, ter prihajajo v Ljubljano brez posebnimi poštenjaki, ki prihajajo v mesto le iz želje, da vsaj tu najdejo skromen zaslužek. Medtem pa, ko je naše državljanje lahko nadzorovati in jim pregledati listine oziroma vsaj kazenski list, je težko reči to o inozemcih.

Inozemski iskalci sreče so v Ljubljani vsakdanji gostje in jih je več vrst. Prav radi se izdajajo — vemo za žrtve Hitlerjeve politike v Nemčiji, če, da so pravzaprav politični emigranti, drugi zoper prekinjajo Dolfussa, so pa tudi rajhovski Nemci, ki nastopajo pri svojih prošnjah zelo samozavestno in se radi sklicujejo na emblem, pripete za ovratnikom srukničja. Le odkje imajo ti rajhovski mladiči tako dober adresar, da iztaknejo vse starejše nemške ali vsaj nemško čuteče družine v Ljubljani? Prihajajo tudi ljudje, ki si želes svoje življenje «zaznati». Te dni se je kazal v Ljubljani neki rajhovski Nemec, bradat in golonog, ki je piskal na nekakšno trobento. Izgledal je, kakor iz pravilice znani lovec podgan. Kakor pri tem, se je tudi okoli čudnega gosta v Ljubljani zbirala mlađina, dečki in dekle in starost okoli 10 let. Dobro, da tuješ ni imel drugih namenov, kakor zbirati dinarček za dinarčkom. Nekdo mu je namignil, naj hitro izgine iz Ljubljane, kar je tuješ tudi brz razumel...

Dosti je tujev, ki jih morajo šele domače oblasti odpraviti na mejo. Iz lanske statistike mestne

odgonske postaje posnemamo, da je bil vsak drugi iz Ljubljane odgnani inozemec Avstrije. Na stroške mestne občine pa je odgonska postaja odpravila samo lani na mejo: 11 pristnih Italijanov, 9 Romunov, 14 Čehoslovakov, 13 rajhovskih Nemcov, 4 Francoze, 1 Belgijca, 4 Bolgare in 6 Turkov. Da prihajajo k nam begunci iz industrijskih držav, kakor iz Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške, to je zaradi vladajoče brezposebnosti se razumljivo, toda zakaj beže Turki v našo državo? Povedal je to dobro neki turški državljan, ki je nekoliko razume srbohrvaščino: »Bojim se turških feldveblov!« Bil je turški vojaški deserter!

Letos je delo odgonske postaje še težje. Vedno več prihaja inozemcev v Ljubljano, skoraj vsi pa se izgovarjajo na politične razmene v domači državi, čes, da jih domače oblasti preganjajo. Dobra izkušnja uči, da je kvečjemu verjeti le desetini — vsi drugi pa so navadni potepajoči se brezdomci in brezposebni. Prihajajo zastopniki raznih narodnosti, vmes so celo Armenji, Grki, pa zopet Litaveci, Estonci, največ kajpaj Nemci in zopet ljudje drugih narodnosti. — Ti inozemci povzročajo mestni občini znatne stroške. Dosedaj je mestna odgonska postaja letos odpravila okoli 1000 ljudi iz mesta. Med temi so na prvem mestu domačini iz drugih slovenskih krajev, nato naši državnici iz južnih pokrajini, takoj nato pa sledi Nemci iz Avstrije in Nemčije. Sledi v skoraj enakem razmerju, kakor lani, državljanji drugih držav.

Odgonska postaja je v prenešenem delokrogu mestne občine, ki se pravi, da mestna občina opravlja dolžnosti države. Pred leti je bil prenešeni delokrog lahko breme za mestno občino, toda, kakor kaže ravno razvoj odgonske postaje, je to breme vedno težje in odstotek za prenešeni delokrog v mestnem proračunu vedno večji!

truda s tem, da so odvozni tir sproti utrjevali. Včeraj so tudi nadaljevali z betoniranjem dna. Dno struge je betonirano že po poslopu Filharmonije in še niže. Voda tokrat ni nanesla dosti proda in blata na betonsko dno. Tudi vzpenjača je že vzpostavljena ter redno odpravlja polne vagončke blata iz struge. Delo zlasti pospešuje, da to mešata cement z gramom dva stropa.

○ Samoumor služkinje. V torek zvečer so našli v Dalmatinovi ulici 7 mrtvo 32-letno služkinjo Alojzijo Foltarjevo, doma iz Loke pri Zagorju. Gospodar je odšel z ženo okoli 4 popoldne iz stanovanja ter sta oba vrnila okoli 11 zvečer. Ko sta prišla v kuhinjo, sta zagledala na teh ležecu služkinjo, obenem pa sta začutila oster vonj po plini. Bila sta prepričana, da služkinja še živi ter da je samo nezavestna. Zato sta telefonirala po reševalni avto. Reševalci, ki so bili takoj na licu mesta, pa so spoznali, da je Foltarjeva že mrtva in zato trupla niso prevzeli. O dogodku je bila obveščena policijnska uprava, nakar je prišla nalice mesta policijnska komisija zdravnika dr. Avramoviča in dežurnega uradnika Ketteja. Komisija je ugotovila, da gre za samoumor in da se je služkinja usmrtila dobro uro prej, preden je bilo dejanje odkrito. Vzrok samoumora je neznan, domnevajo pa, da je bila Foltarjeva zelo občutljiva in da si je prebridko vzela k srcu neke ukore. Zapustili ni nobenih poslovilnih pisem. Njeno truplo je bilo prepeljano v mrtvašico k Sv. Krištofu.

— Pri nagnenju k mašobi, protinu, sladkosenosti izboljšuje naravna -Franz-Josefova- grenačica delovanje želodca in črevesa in traino pospeši prebavo.

Št. Vid nad Ljubljano

Sv. maša zadušnica za pok. Janeza Bezljaja iz Št. Vida ob obletnici njegove smrti se bo darovala v Št. Vidu, dne 5. julija t. l. ob tri četrtna na 7. Janez Bezljaj, rojen leta 1839 v Št. Vidu, je bil blag, krščanski, dober in srečen družinski oče šesterih sinov. Bil je čestilec velikega kulturnega delavca Blaž Potočnika in aktivni član njegovega pevskega zbora. Nad tri desetletja je bil tudi navdušen pritrkovalec po Blažu Potočniku skrbno uglasenih in daleč okrog slovečih šentviških zvonov. Leta 1885 je bil soustanovitelj Kat. društva rokodelskih pomočnikov itd. Kot delaven in marljiv obrtnik, trgovec in posestnik je bil splošno in daleč na okrog spoštevan. Svoj čas so listi poročali, da je umrl kot občinski ubožec; to ni res, umrl je kot srečen in zadovoljen preužitkar.

ko ni imel vinjarja v Žepu. Denarja ni imel nikoli; umrl je reven ko cerkvena mis. Pogreb so mu morali plačati prijatelji. — In dr. Evgen Lampe? — O kako nedosegljivo v velik je bil, deželni finančni minister brez primere, gospodar in mielec, ki je s svojim umom nadkriljal vse sodobnike. Majhne postave — je zrastel iz svojega usnjenega našlajča v sobi deželnega odbornika ali pa na govorniški tribuni deželne zbornice do pravega velikanu. — Ali man ne zaslubi in zadnji deželni glavar dr. Ivan Šusteršič prav ob tej priliki puščajoč ob strani danes vse, kar nas je ločilo sredi največje svetovne tragedije I. 1915-16, da se ga spominjam z vsem spoštovanjem? Ze to, da je tudi on zapustil po trpljenju dolino solz v popolnem uboštvo, govoril zanji. Mar mu more kdo krititi velike zasluge, ki si jih je stekel za svoj narod? — Ne bilo bi prav, ako bi se ne spominjali tudi blagelga Povšeta, in tudi že pokojnega vit. Pogačnika, prvega predsednika naše narodne vlade za tedanje Slovenijo ob prevaru dne 29. oktobra 1918., kojega petnajsta občinstva je šla tisoč mimo nas.

Ako naj bomo vsesranski pravčni, se moramo spominjati tudi umrlih mož iz nam dedel — pred 25 leti — našpretnih taborov. Tu stoji pred nami v vsej veličini dr. Ivan Tavčar, gorenjska grča, trda — na videz, a po srcu plemenit mož. Tudi njegov spomin bo živel trajno med Slovenci. Nič manj dobra duša je bil njegov drug dr. Karel Triller — na zunaj velik gromovnik, na znotraj mirem ko pomladanska sapa. — Potem so bili še možje iz nemškega veleposessiva: baron Schwegel, diplomat evropskega slovesa, pravak Ekselenc; grof Barbo, gospodarski talent; dobrodušni baron Apfaltrer pl. Apfaltrer; i. dr. — Naj zaključimo vrsto umrlih, ki so živelii v dobi preporočenja nekdajše deželitev Kraniške.

Leto 1908. je bilo za tisti čas zdgodovinske pomene. Toda ker je tedanji politični pomen z nas sedaj mrtvo dejanie, mislim, da se sme pisaniti tudi o tem. Saj velja vso te le spominu onega, čemer bo pričala samo še nepristranska zdodina.

Mariborske vesti:**Mestna podjetja izgrajena**

Kakor smo že svoječasno poročali, se je koncem maja meseca z ureditvijo posebne blagajne Mestnih podjetij (MP) izvršil končen prenos gospodarskih poslov mestne občine na MP v okviru tozadvenega sklepa mestne občinskega sveta. MP so prevzela vsa mestna podjetja kot taka, obenem pa še od mestnega knjigovodstva: uprave mestnih hiš in najemnimi vred (med drugimi tudi celokupno delavsko kolonijo). Sedaj pa je mestno knjigovodstvo izločilo iz svoje uprave tudi celokupno uradništvo v mestnih podjetjih ter ga izročilo upravi MP. Uprava MP je prevzela skupno 82 uradnikov in upokojencev. Del tega uradništva, predvsem tehnični personal, je ostal še nadalje v podjetjih, blagajniško in knjigovodstvo osebje pa se je preselilo v osrednji urad MP v I. nadstropju

Mestne hranilnice. Prevzeto osebje se razdeli na posamezna podjetja: Mestna klavnica, 11 aktivenih in upokojencev, vodovod 6 z upokojenci, plinarna 13 z upokojenci, pogrebni zavod 4 z upokojenci in uprava mestne imovine 11 z upokojenci vred. Brez upokojencev (ker jih še nimajo) so prevzela MP 32 oseb pri električnem podjetju, 1 pri mestnem toploprovodnem kopalnišču in 4 pri avtobusnem prometu. Uprava MP je s tem prevzemom kompletno izpolnjena in sedaj se bo pokazalo, če je bila ideja o ustanovitvi samostojne centrale mestnih podjetij zdrava. Organizacija uprave je bila sila dolgotrajna, v glavnem jo je oviralo pomanjkanje prostorov in osebja, kar je sedaj odstranjeno.

Mariborski „Don Bosko“ na mrtvaškem odu

Tako so ga označevali in mu priznanje dajali; saj je vse njegovo delovanje v Novem mestu, Nazarju in Mariboru bilo prvenstveno posvečeno vzgoji in izobrazbi mladine, ki se ga je povsod oklenila z največjo ljubeznijo in spoštovanjem. Koliko je mariborských mladeničev, ki jim je rafin preskrbel kruh in eksistenco? Množice so ga hodile kropiti predverjajšnjim in danes ob težki vesti, da je p. Pavel šel v večnost. Vsem je bil dober znanec, tovariš, prijatelj in dobrotnik. Mnogim si ob njegovem rakvi videl svelte solze v očeh, ko so drug za drugim prihajali, da mu izkažejo poslednjo čast in poklonitev. On pa pravi mož je ljudstva in ljubljene ljudstva, leži v rakvi nepremično, njegove potese na obrazu razdevojajo še v smrtnem spanju vso dobroljivo, ljubezen in gorenost, s katero je oznanjal vzvišeno blagovest katoličke misli, prosveite in socialnega dela. Trumona prihajajo ljudje od vseposvoda, da se poslovijo od moža, ki je bil vse dni svojega življenja dober in plemenit. Danes popoldne bo Maribor vzel slovo od svojega »Don Boska«.

Mučeništvo 8 letnega otroka

Mali senat tukajšnjega okrožja, sodišča, ki so ga tvorili predsedniki vss Lenart in prisednika vss dr. Kotnik in ss Kolsek, je včeraj razpravljalo o nečutenem slučaju, ki ga je predočil v svoji obtožnici državni pravnik dr. Hojnik. Pred sodnikom je bila 50-letna posestnica Terezija Zelenko iz Gruškovca pri Ptiju. V sodno dvorano so jo pripeljali iz zapora, ker ni hotela priti na prvo razpravo prostovoljno. Zagovarjala se je brez zagovornika. Ženska je obdelovala radi moževe boleznosti svoje precej veliko posestvo same. Imela je majhnega hlapčka, 8-letnega Jožeta Matjašiča, ki ga je najela kot pastirja, moral pa je opravljati dela, ki bi jih komaj zmogel odrasli človek. Otrok je bil telesno zaostal, slaboten in sestradan. V službi pri Zelenkovi je bil pravi mučenik. Opravljati je moral vso živino sam, delati najtežje stvari, najhujje pa je bilo zanj, ker je moral vso vodo nositi od 700 m oddaljenega vodnjaka. V službo je prišel v jeseni. Ko je nastopila zima, si je obleko in obuvalo že raztrgal, ni pa dobil ničesar za nadomestilo. Hodil je okrog popularnega razcapana, brez perila, v čevljih brez podplatov. Tak je moral kidati sneg ter vlačiti vodo po ozki sneženi gazi. Neko bi bil skoraj zmrznil, ker je pod težkim bremenom onemogoč stal v snegu ter so ga sedje rešili. Za hrano je moral berati okoli sosedov in dogodilo se je celo, da je trgal kos kruha psu iz gobca ter ga sam hlastno pojedel. Šele ko so revčki moči čisto opsele, so ga domači vzeli in »službe«. Moral pa je takoj v bolnišnico, zatruljen s tetanom, ki si ga je nalezel v hlevu radi ranjenih nog. V bolnišnici ga je rešila smrt trpljenja. Sodni dvor je izrekel nad nečloveško gospodinjo strogo kazen: 3 leta robije in 3 leta izgube častnih pravic. *

○ Pogreb p. Pavla Potočnika bo danes ob dveh popoldne izpred frančiškanskega samostana. Predsedstvo Katoličke akcije za župnijo Matere Milosti vabi vse člane katoličkih organizacij, posebno Apostolstvo mož iz domačih in sosednjih mestnih župnij, da se polnoštivilno udeležijo pogreba. V primerni lepega vremena bodo šli moški v žalnem sprevodu z gorenjskimi svečami. Sveče se dobijo od pot dveh naprej v hodniku samostana.

Po dolgotrajni obstrukciji v kranjskem deželnom zboru je bila po volitvah poslancev, izvršenih za kmetske občine dne 21. februarja 1908., za mesta in trge ter trgovske in obrtno zbornicne dne 28. februarja 1908., poslanec velikega posestva pa 6. marca 1908, prva seja dne 27. marca 1908. — Tedaj je bilo deželnih poslancev: 16 + 8 + 2 + 10 = 36 in 1 virilist (knezkoškof). Deželni glavar: Fran pl. Šuklje; dež. predsednik: Baron Schwarz, naslednik zloglasnega barona Heina. — Na tej seji je bil izvoljen za deželna odbornika dr. Šusteršič iz kurije kmetskih poslancev. — Pa temu deželnemu zboru je bila odmerjena le kratka delovna doba. Že na seji dne 19. junija 1908 je bil deželni zbor ododen. Na podlagi noveliranega deželnega volilnega reda so se na to izvršile volitve deželnih poslancev iz novoustanovljene splošne kurijske (11 poslancev), in dveh zasposlnikov mesta Ljubljane. Preteklo je torej 25 let od tedaj, ko so se godile pred našimi očmi izpremembe, ki so odprle pravim zastopnikom širokih ljudskih slojev vrata v ono deželno postavodajalno zbornico, ki je v poznejših petih letih storila toliko dobre za ljudstvo, kakor vse prejšnje ne. — V tej novi zbornici so imeli zastopniki kmetskih občin in splošne kurijske absolutno večino — 26 deželnih poslancev, ki jih je štela deželna zbornica z virilistom — knezoškofom skupaj 52. — Obljubo so položili novozvoljeni deželni poslanci na seji dne 8. jan. 1909.

Kakor rečeno — je vladala poprej v deželni zbornici dolgotrajna hrupna obstrukcija z vesimi mogočimi inštrumenti: tudi s činelami in — bobnom. Na seji dne 4. aprila 1909 je bil tedanjih deželnih poslancev Oton pl. Detela prisiljen izjaviti: V takih razmerah, kakor gospodje sprevidijo, ni mogoče dalje zborovati. Če nismo dosegli nobenega uspeha, treba je za to sodno prepustiti ljudstvu. — Zaključim sejo. [Glej obravnavo deželnega zbornika 1907, XIV. seja, str. 299].

To so izgodbivska dejstva, ki jih ne more niti izbrisati niti zabrisati. Osebnosti, možje, ki so odločilno posegali v potek dogodkov, spet že davno nezdramno spanje mrtvih. A duh njihov življi še vedno med nami, in bo živel — še in se. Fran Kristan.

□ Preselitev izvoščkov. Izvoščki na Aleksandrovi c. in Glavnem trgu dobe nova stojšča. Na Aleksandrovi cesti se bodo preselili na južno stran k frančiškanski cerkvi med Kopališko in Frančiškansko ulico; na Glavnem trgu pa po pojedno izredno Velike kavarne proti zapadu pred hišo štev. 2 in 3.

□ Razstava na drugi državni deklilski mestnički soli bo odprtih še danes.

□ Promenadni koncert nočoj v parku. Sodeluje vojaška godba.

□ 50 let čevljarske organizacije. Združenje čevljarov v Mariboru je eno najstarejših v Mariboru ter slavi letos v začetku julija svojo 50 letnico. Proslava se bo izvršila na slovenski načini.

□ Pazite na hišice! Dogodilo se je, da je mestna občina odvzela stanovalec kolonije hišice v Delavskih kolonijah pravico do nadaljnega bivanja, dasi je obroke skoraj v redu odpelačeval. Odvzela mu je hišico radi tega, ker je popolnoma zanemaril ter dopustil, da je začelo poslopje propadati, za opetovanje opomine pa se ni zmenil.

□ Deset let robi je za stolčeno steklo in arzenik. Pred velikim senatom se je nadaljevala včeraj razprava proti Antonu Prikeržniku, 30 letnemu hlapcu iz Libelič, ki je bil obtožen radi poskusa umora. Ustalu smo še poročali. Prikeržnik je poskusil zavdati prevžetnik Lovrencu Drugu najprej s stolčenim steklom, nato pa z arzenikom, ki ga je drugi postrežnik, naj pre Arzenik. Priker

15 milijonov dinarjev škode po toči v Dalmaciji in Hrvatskem Primorju

Split, 19. junija.

Največjo škodo povzroči poljedelstvu v Dalmaciji suša. Letos pa izjemoma suše ni bilo, čeprav so se je v začetku sezone vsi bali. Marčev in zlasti pogosto aprilske deževje je izpremenilo položaj, tako da je letina kar dobro kazala. Mesto suše pa so imeli Dalmatinci letos drugo gorje, namreč točo. Toča je letos povzročila ogromno škodo v 14 različnih okrajih, na področju 28 občin, odnosno 80 vasi. Največ škodo je povzročila toča v sinjskem okraju, nato v kninskom, splitskem, makarskem itd. Kata-

strofalni za dalmatinska polja in njive so bili dnevi 6. in 27. maj ter 3. junij. Po podatkih, ki jih je zbral kmetijski oddelek primorske banske uprave, cenojo škodo, ki jo je povzročila letna toča, na 15 milijonov dinarjev.

Da se odporove nesrečnemu prebivalstvu, bodo v nekaterih okrajih in mestih, ki so manj oškodovani, začeli z javnimi deli, drugim okrajem pa so že dali pomoč, tako Sinju 160 kvintalov koruze, Kninu 50.000 Din za nabavo semen, Splitu 100 kvintalov koruze itd.

jave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v l. 1934.

— **Tovarno »Tivar« bodo razširili.** Iz Varaždina poročajo: Tukajenja tvornica sukna in obleke je začela graditi za svoje podjetje novo kotlonico, ki bo dolga 19, široka 17 in visoka 18 metrov. Pri kotlonici bo zgradila nov dimnik, ki bo visok 75 metrov. Za dimnik bodo porabili 120.000 kosov posebne opeke. Delo izvršuje ing. Dedeck. »Tivar« je nadalje začel graditi veliko osemnadstropno zgradbo, ki bo služila konfekciji.

— **Pri bolezni na ledvicah, v mehurju in debelem črevesu polajšuje »Franz-Josef-grenčica«** v najkrajšem času tudi večje težkoče pri odvajanju. Spričevala bolnišnic potrjujejo, da je »Franz-Josef« voda radi svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih.

— **Potniški avto bo strmoglavlji v morje.** Filmska skupina berlinskega podjetja Ufa, v kateri sta tudi znana igralca Brigit Helm in Willy Fritsch, je že začela s snemanjem filma »Otoke«, ki se v glavnem odigrava na naših obalah. Sedaj bodo snemali nekaj prizorov na starci dubrovniški trdnjav sv. Lovrenca. Snemali bodo prizor, kako s precejšnje višine strmoglavlji v morje potniški avtomobil, v katerem bodo pa seveda samo lutke. Filmanje vzbuja veliko zanimanje prebivalstva, zlasti mladine, ki se kar v množicah zbirajo okrog filmovev.

— **Vlak povozil kmetico do smrti.** Vlak slavonsko-podravske železnice je povozil 30letno kmetico Eva Petrović iz Brandilovcev, mater 5 neprekrbjenih otrok, od katerih je najmlajši star komaj en mesec. Pocojnica je kosila ob progredi, poleg proge pa je stal voz s konji, v katerem je sedel njen 9letni sinček. Zaradi prihoda vlaka so se konji splašili in princiči bežati proti proggi. Eva je pograbila uzde in hotela konje zadržati, toda v bližini se nahaja globok jarek, v katerega so konji zavozili. Medtem pa je lokomotiva zgrabila nešrečnico in jo vlekla 15 metrov po proggi. Odrezala ji je nogo in roko ter ji zadala grozne rane po glavi, tako da je bila na mestu mrtva.

— **„Hubertus“ domače milo, da lepo belo petilo**

— **10 letna deklica — tatica.** Te dni je prišla k nekemu zlataru v Varaždinu neka ženska, ki mu je ponudila v nakup par lepih uhanov. Za uhane je zahtevala 50 dinarjev. Zlatarju se je ženska zazdela sumljiva, ker je na prvi pogled ocenil uhane, da so vredni nad 5000 dinarjev. Pridržal je žensko v lokalu, svojega sina pa je poslal na policijo. Na policiji so žensko zaslili. Povedala je, da je Justina Rubin in da je uhane dobila v dar od nekega znanca iz Zagreba. Ker pa rabi denar, jih je hotela prodati. Preiskava pa je ugotovila, da je te uhane ukradla njeni 10 letni nečakinja Magda materi okrajnega načelnika, ki je pri njej pomagala v gospodinjstvu. Razen teh uhane je mala Magda na prigojanju svoje tete ukradla svoji gospodinji tudi 1000 dinarjev vreden zlat prstan. Rubini so izročili sodišču.

— **Rastlinska prehrana.** Časovne in življenske razmere nas silijo, da se čim bolj obračamo od samega meseca prehrane k rastlinski. Marsikatero bolezen ali prerano smrt moramo pripisati napačni prehrani. To potrjujejo razni zdravniki in znanstveniki, ki so potom preiskav in slušajev iz svoje prakse dognali, da je danas najnič naše prehrane za človeški organizem škodljiv. Čim več rastlinske — prezne hrane noben v tem, tem bolj bo odporno škodljivim vplivom napačne prehrane. Slovenci smo dobili izozadno knjigo pred par leti, pod naslovom: Prehrana po najnovejših zdravstvenih načelih. Priredila je knjigo Stefanija Humerkova, učiteljica gospodinjsva v Ljubljani, po

pisipis dr. med. M. Birchler-Bennerja in po zbirki kuharskih zapiskov ge. B. Brupbacher-Bircherjev v Zürichu. Ima 224 strani in stane nevezana 50 Din, vezana 40 Din. Založila Jugoslavanska knjigarna v Ljubljani. Knjiga vsebuje poleg teoretičnih navodil tudi 325 praktičnih receptov gospodinjam in kuharicam. Knjigo priporočamo vsem onim, ki trpe motnje v svojem organizmu in jim bo trenutna spremembu v prehrani dala moč in veselje do vsakdanjih opravil.

— **Pri zapeki, motnjah pri prehravi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti včerne zjutraj na teče kozarec, Franz Josephove grenčice.**

Kamnik

Občinske seje se vršijo pri nas zelo poredko, namreč komaj vsake tri mesece, le v najnajih in neizgibnih primerih se je zakonito določena dober nekoliko skrajša. Znano je, da se v Kamniku rešujejo najrazličnejši problemi, ki so velike važnosti za gospodarski razvoj mesta. Zato bi bilo pač potrebno, da se občinski može vsaj enkrat na mesec sestanejo k seji in pomenijo o gospodarskih vprašanjih, ki nas najbolj tarejo, ker v tako dolgem razdobju pozabijo, kaj so se zadnjikrat menili. Da se se nabere včasih toliko gradiva, da posameznim točkam dnevnega reda ne morejo posvetiti potrebne pozornosti in se jih mnogo reši kar tako mimo grede, da se ne bi občinski odborniki predolgo zamudili na seji. Pri nas namreč seje ne smejo nikoli trajati več ko tri ure. Občinski odborniki se torej ne morejo pritoževati, da jim skrb za javni blagor vzame preveč časa. Če hoče Kamnik res veljati za napredajočo mesto, mora slediti zgledu drugih mest in nekaterih trgov, ki imajo občinske seje vsaj enkrat na mesec. V vsakem pogledu moramo delati na to, da se zmebito priimka »zaspani Kamnik«.

Občeni zbor »Tabor«, društva primorskih emigrantov za kamniški okraj, je bil v nedeljo ob lepi udeležbi. Po lepem komemoracijskem govoru predsednika so bila na vrsti poročila odbornikov, iz katerih posnemamo, da je društvo zelo živahnodelovalo na socijalnem in prostvenem polju. Dejavnega prometa je imelo 11.800 Din; dohodek tvorilj skoraj izkušno samo prispevki članov, katerih je zdaj 128 iz celega okraja. Društvo je imelo 8 sestankov s predavanji, uprizorilo je 2 igri in s tem zbudilo pri občinstvu zanimanje za svoje gibanje. Zlasti kamniška javnost z razumevanjem sprememb delovanja primorskih emigrantov, ki nudijo svojim, najpotrebnjejšim sočlanom materialno in moralno podporo. Pri svojem streljenju zaslužijo tudi kako javno podporo.

Marenberg

Učiteljsko društvo za okraj Prevalje je imelo zadnjo soboto, dne 16. junija svoje zadnje zborovanje v našem prijaznem trgu. Na dnevnem redu je bilo poleg stanovskih zadev tudi predavanje g. prosvetnega Šef-a v pok. dr. Poljanca, ki je predaval o vitaminih. Za delegata za pokrajinsko in državno skupščino sta bila izvoljena tovariša Gallob iz Mežice in Debešek iz Prevalja, ki sta že na lanskih skupščinah odločno in možato zastopala naše stališče.

Jesenice

Dvignj lovec se je po daljšem presledku zopet pojavil v gozdovih pod Golico in sicer v lovišču Kranjske industrijske družbe. Znani Krmelj, ki je že mnogokrat imel opraviti s so-dišči, je z neke posebne vrste puško ustrelil mlado srno, nato pa prezel vrat in skril v vodi, da bi jo ob ugodnem trenutku odnesel v dolino. Skrito divjadično pa so zasedli v vodi otroci ter stvar naznali dalje. Orožniki so Krmela artilirali, ko je prišel po svojo žrtev, ki jo je moral sam nesti na Jesenice.

Stavbene sezone letos na Jesenicah pravzaprav ni. Prejšnja leta se je postavilo na Jesenicah veliko število ponavjev delavskih hiš, letos pa nimajo stavbeniki nobenega dela in le tu in tam se kaj popravlja. Edino g. Novak gradi na mestu stare Hauptmannove hiše visoko zgradbo, v kateri bo baje velika kavarna in drugi lokal.

Matura na tukajšnji meščanski šoli se vrši te dni in že v zgodnjih jutranjih urah je videti učence in učenke, ki prihajajo zaskrbljeni v šolo, vrčajo pa se mnogo bolj vedri obrazov, kar pomeni, da so dobro prestali preizkušnjo zrelosti.

Planina pri Sevnici

Pogreb gospe Jožefe Špan, katere smrt smo naznali v našem listu dne 8. t. m., je bil tako lep, da je vredno, da se zabeleži tudi v listu, ki je namenjen širšemu občinstvu. Kako vzorčna, spomovana in priljubljena je bila v življenju, spricuje dajstvo, da jo je spremjalo na zadnji poti 10 duhovnikov in 12 klerikov Salezijanskega doma v Radni. Pred hiso žalosti se je poslovil od blage pokojnici domači mladinski peski zbor. V cerkvi so se darovala za dušni blagor umrle kar štiri sv. maše obenem. Pri obredu je lepo popeval salzijanski peski zbor, ki je zapel na pokopališču tudi dve ganljivi nagrobniči. V številnem sprevodu je nosila šolska mladina 13 lepih vencev, darovanih od sorodnikov in prijateljev. Cutilmo genitivo dolžnost, da se na tem mestu prav presrečno zahvalimo vsem, ki so nam ob smrti nepozabne mamice izkazali ljubezen in sočutje. Prav posebna zahvala gre domačemu gospodu župniku Jakobu Sajovicu, ki je ljubi bolnico vsak dan prinesel na dom božjega Zvezčarja, kar ji je bilo v največjo tolažo v hudi bolezni. Zahvaljujemo se mu tudi za lep nagrobeni govor, s katerim se je poslovil od predrage matere in nas potolažil v mučni bolesti uri zadnjega slovesa. — Hvaležni mož in otroci.

Sv. Marko pri Ptaju

Brod, o katerem se je pred kratkim poročalo, da ga je narasla Drava porušila, še vedno ni upoštevajoč. Nesreča se je zgodila zato, ker se je oporni stebri, ki je nanj pritrjena žica, zaradi zmeščanega terena prevrgel in odpadel. Ujeli so ga pri Novi vasi in ga že prepeljali spet na staro mesto. Broda pa še kljub temu ne morejo otvoriti, ker je prod zasul del žice in bo treba še velikih naporov, da jo izvlečejo in odkopljajo, ko upade voda. Za vse ob Dravi ležeče občine je to hud gospodarski udarec.

Sport

Državno prvenstvo v dekliški lahki atletiki

Prihodnjem soboto in nedeljo se vrši na letnem telovadništvu v Tivoliju lahkoatletsko tekmovanje deklet za državno prvenstvo. Istočasno se vrši to tekmovanje tudi po ostalih mestnih države, ki imajo dekliško lahkoatletiko. Borba za najvišji naslov v državi se bo bila predvsem med Ljubljano in Zagrebom, odnosno med Ljubljansko Ateno in Ilirijo ter med sedanjim državnim prvakinom, zagrebškim Haškom. V Ljubljani nastopi nad 80 atletin (Ilirija jih je prijavila 35, Atena 32) in je pričakovati ostre in napete borbe. Zagreb pa seveda tudi napel vse sile, da si prvenstvo še vnaprej obdrži. Verjetno je, da ga začenkat še ne bo mogoče izigrati Zagrebu, ni pa izključeno, da ne pojdejo zagrebške lahkoatletinje že letos za svojimi moškimi kolegi ASK Primorja, ki so si že drugič izvozjevali ponosni naslov državnega prvaka v tekmi inovativ.

Ne glede nato pa bodo tekme že zato zelo zanimive, ker se bodo vršile v znamenju nekakogega dvomatcha med starima rivaloma Ilirijo in Ateno. Ta borba bo vrednost prireditve samo dvignila. Ker gre tu za točke, zato bosta klubova postavila v vsaki disciplini kar največ tekmovalk, med katerimi bodo tudi naše najboljše moči, kar bo borbo v posameznih točkah le še poostrolo. Kvantično in

kvalitetno bomo videli na letnem državnem prvenstvu, zato naj ne bo nikogar, ki ne bi prišel v soboto in nedeljo v Tivoli ter si ogledal uspehe naših lahkoatletinj.

Prvenstvo Jugoslavije v tenisu. V Zagrebu se prične 26. t. m. turnir v tenisu za prvenstvo Jugoslavije, na katerem bodo sodelovali naši kanoničarji Punčec, Pallada, Kukuljevič Fr. in Schäfer med gospodi, dočim stoji na čelu domačoletna državna prvakinja ga. Gostiša. Za priveditev, ki jo organizira zagrebško drsalno društvo Kraljeve Marije, je zaprosena značana vožnja po železnici. Letošnje borbe bodo interesantne in zelo napete in je izid med gospodi dočeli negotov. Gotovo je samo to, da bo dala omenjena čelovrica državnega prvaka za l. 1934.

Afer in incidentov v nogometu ni konca ne kraja. Niti znana egiptška afra, ki se že izredno dolgo vleče, ni zaključena, že imamo drugo na dnevnem redu in sicer med BSK in Hajdukom. Omenjena klubova sta namreč preteklo nedeljo na stopnila v Splitu v nogometni tekmi, na kateri je prišlo do tako težkih in žalostnih incidentov, da je moral biti tekma predčasno zaključena. Ali pri res ne znamo igrati tekem kakor se za sport spodbidi? Upajmo, da bo sedaj nastal red v nogometnih vrstah, ko je ministrstvo za telesno vzgojo naša podpora samo prevzelo reorganizacijo našega nogometnega sporta.

Lahkoatletski miting. Mladi in agilni SK Korutan na Rakovniku priredili v soboto popoldne ob pol 6 interni lahkoatletski miting z naslednjim sporedom: 1. predteki na 60 m; 2. skok v daljavo z zaletom; 3. metanje disk; 4. skok v daljavo z mesto; 5. tek na 3000 m; 6. skok v višino z zaletom; 7. troskok; 8. tek na 60 m (finale); 9. stafeta 4×250 m. — Sodelovali bodo atleti SK Ilirija, Mladike in Trate. V primeru neugodnega vremena, se vsa priveditev preloži za en teden, t. j. na prvo prihodnjo soboto. — Ker bo prvi lahkoatletski nastop Korutana, se cenjeno občinstvo vabi, da si ga ogleda in s svojim posetom navduši naše mlade in vše lahkoatlete. Pridritev bo že zaradi udeležbe odličnih atletov gostujočih klubov na takši višini, da bo vredno pogledati. Pridite!

Slalom klub 34. Dopolnil omenjenega članka na kater je izvoli javiti danes med 17 (5) in 19 (7) zvečer v uredništvu našega lista.

Naznanila

Ljubljana

1. Društvo Rdeči kriz v Mostah priredi v nedeljo, 24. junija ob 14.00 obredno prizetje v goričku g. Karpetna poleg aerodroma. Sodelovala bo godba na plihalni in razni gozdovni umetniki. Nastopi tudi pomladek Rdečega kriza. Petje bodo oskrbeli moščanski peski.

Priredobljeno je za dobro Judoško in pijajo. S kavo po posredstvu domača Kolinske tovarne. Čene običajne gozdovne.

1. Žadnjica letaščina produkcija državnega konzervatorija bi Jutri ob 18 v unionski dvorani. Nastopilo je 24. junija ob 14.00 Nar. pesmi 20.30 Šinf. konc. ork. kr. garde — Dunaj: 17.10 Konc. 19.35 Veseli scene iz oper — Budimpešta: 18.30 Viol. konc. 20.15 Potniški komedianti, komična opera — Milan-Trest: 20.45 Linda chamonica, malodramati, Donizetti — Rim: 20.45 Beethovnov koncert — Praga: 19.10 Mladinske muzeje: 20.20 Beloruske pesmi 20.45 Strah v gradu, opera, Novak — Varšavje: 19.15 Klav. gl. 20.10 Luhka gl. 21.10 Ork. in vok. konc. — Vsa Nemčija: 20.15 Kremski večer.

Drugi kraji

Cetrtek, 21. junija: 12.15 Operne fantazije na plosčah 12.45 Porcelana: 13.00 Cas., repro, pesmi iz solne Spanije 18.00 O slovku (dr. Božo Škerl) 18.30 Srbobraninja (dr. Mirko Rupec) 19.00 Plošča po Željanu 19.30 Pogovor s poslušnimi (prof. Prezelj)

Politika - danes nainevarnejši posel

To je poljski notranji minister Pieracki, ki je padel kot žrtve političnega maščevanja. V ponedejek je kardinal Kakowski opravil v cerkvi sv. Križa v Varšavi zadušnico. Žalni govor je imel prelat Poplawski, ki je bil osebni prijatelj umrlega. Piłsudskega je zastopal najstarejši general. Vse ulice so bile polne radovednega občinstva. Goreli so vsi svetilniki, ki so bili obdani z žalnim trakom. Ko je bilo truplo prepeljano na glavno postajo, je sprengovoril ministarski predsednik Kozłowski. Dejal je, da si je ranjeni prizadeval, da bi kot notranji minister spravil v sklad težnje autoritarno vlado s pravicami in svoboščinami državljanom. Trudil se je tudi, da bi prišel do sporazuma med vodilnim poljskim narodom in manjšinami. Atentat je zadel v najgloblja čutava vlade in njenega tabora; vlada se ne bo strašila nikakega ukrepa, samo da doseže začodenje.

Kako nenavadno hladnokrvni je moral biti morilec, kažejo poročila o podrobni pripravi atentata. Če dejstvo samo, da se mu je posrečilo umoriti notranjega ministra ob belem dnevu,

in sicer na pragu poslopja, v katerem je bilo v tistem trenutku skoraj polovica vlade, kakor tudi mnogo vojvod in častnikov, priča o izredni drznosti napadalca. Zločinec je oddal tri strele, zadnjega celo, ko je Pieracki že ležal na tleh v smrtnem boju. Bal se je, da ni notranji minister dovolj ranjen. Nato je mirno šel po cesti naprej. Držal je v žepu plašča revolver. Šele ko je zasišal za seboj klic: »Primate morilcale«, je pričel bežati. Še prej je vso previdnostjo položil na tla bombo, ker je vedel, da bi takoj eksplodirala, če bi zadele še na tako malenkosten odpornik. Nato je še tekel okoli dveh uličnih vogalov. Brez dvoma si je ves ta prostor prej skrbno ogledal in napravil načrt za beg. V vezi neke hiše, ki si jo je že prej izbral, je ostal nad eno uro. Pol ure nato je policija našla pred vrati nekega stanovanja njegov klobuk in plašč. Nekaj minut prej jih je bil tja položil. Zločinec je že izginil. Poščelo se mu je prebiti policijsko verigo, najbrže s potvorenjo legitimacijo. Policija neprestano raziskuje ta grd zločin, ne daje pa zaenkrat določnih poročil.

Tolovaji odpeljai pet potnikov

V bližini ustja reke Hoangho so morski reparji napadli parnik »Shuntien« in aretirali 7 potnikov. Nek inozemski potnik je bil ranjen. Parnik »Shuntien« je bil namenjen v Čifu. Med ujetimi potniki so: Anglež Nicholl, angleška pomorska častnika Field in Luce, nadalje drugi častnik Brand in strojniki Watson od ameriške mornarice.

V podmornici z ženo na severni tečaj

V London je prispel znani Američan Hubert Wilkins, o katerem smo že poročali, da se pripravlja na novo ekspedicijo v podmornici na severni tečaj. Radovednemu časnikarjem je povedal, da se bo odpravil na pot prihodnje leta. Ekspedicija bo šla od Spitzbergov do Beringovega preliva. Denar za ekspedicijo so dali Američani. Z njihovim denarjem bo tudi zgrajena nova podmornica. Iz Londona se odpelje v Barrow — in — Furness, da tam naroči v ladjedelnici podmornico. Wilkins je še dodal v splošno začudenje, da ga bo spremjalna na tej poti tudi njegova žena. Po njegovem mnenju ni to nič posebnega. Prvotno je namenaval od potovati že to poletje; toda njegov tovarš Lincoln Ellsworth ga je prosil, naj bi ga spremjal na poletu čez južni tečaj. Čez južni tečaj bosta letela septembra. Wilkins je zdaj star 46 let. Te dni se je komaj vrnil z ekspedicije proti južnemu tečaju, ki jo je vodil njegov tovarš Lincoln Ellsworth. Razdalja med Spitzbergi in Beringovim prelivom znaša 3200 km. Izmed teh bo Wilkins prevozil pod morjem 2400 km.

Američan Glenn Cunningham je v San Franciscu znižal svetovni rekord na angleško miljo od 4.07.6 na 4.06.7.

Smrt z morilnimi žarki!

Od Matthewsa do Longoarie

Ameriška vlada je te dni prepovedala nove poskuse s strojem, ki jih je delal ing. Grindell Matthews, do danes, ko je ta izum dovedel do praktičnih uspehov. Grindell Matthews iz Londona je že davno pozabilen. On je trdil, da je sestavil aparat, ki lahko električno silo vodi drugam, in sicer v tolikšni meri, da lahko ubije vsako živo bitje, ki je v določeni razdalji. Njegova trditev je takrat zbudila izredno pozornost. Posebno se je zanjo zanimalo vojaštvo. Grindell Matthews je takoj zaslovel. Za njegov izum so se potegovali Angleži kakor tudi Francozi. Angleži so kmalu zaprli vrata vztrajnemu inženjerju, medtem ko so se Francozi še vedno pogajali. Grindell Matthews bi bil moral na Francoskem javno pokazati uspehe svojega aparata. Toda poskus se ni posrečil. Prikazalo se je, da ne more njegova priprava umoriti niti miši, ki 50 m daleč čaka na smrt. Po tem polomu je Gridell Matthews zginil iz Evrope. Šele nekaj let nato je javno nastopal v Ameriki, kjer tudi ni imel sreče. Žalibog pa ima človeštvo srečo s takšnimi izumi, ki človeku pripravljajo smrt. K sreči ni šlo s temi morilnimi žarki tako gladko. Če ni bilo močče sestaviti stroja na podlagi inž. Matthews, niso ostala stremljena popolnoma zaman. Kako znamo, je zral slab prevodnik električnih valov. Ultravioletni žarki, ki so nevidni, naplavljajo zrak preveden do dosedanja stopnje. Rodila se je misel, da bi iz centrale vodili nevidne žarke do sovražnega letala. Ob teh žarkih bi se električni valovi povzpeli do letala.

in bl ga uničili. Misel je bila fizikalno popolnoma na mestu, toda v praksi se ni izkazala.

S povsem druge strani se je tega vprašanja lotil Američan Loomis. Ta je delal razne poskuse z drugimi valovi, katerih frekvencna znaša v sekundi 40.000; teh tako zvanih odmevnih valov cloveško oko ne zajame. Če jih vodimo skozi vodo, umorijo celo velike ribe v nekaj sekundah. Poskusi, ki so jih napravili na mačkah, miših in domačih zajcih, so dovedli do teh uspehov. Clevelandski fizik Longoaria se je tega vprašanja zopet lotil, da bi porabil te žarke za zgradnjo aparata za smrtné žarke. Valovi, ki jih odpošilja ta stroj, izvajajo takoj razpadanje krvi v normalnem človeku in dovedejo takoj do smrti. V javnosti je prodrl prav za prav malo poročil, da red tega je težko presoditi, kakšen je učinek teh valov. Vse kaže, da se je človeštvu posrečilo izumiti novo morilno orožje.

Ameriški dirkač Peter de Paolo se je posrečil pri tekma v Barceloni. Njegov voz se je prevrnil, njega pa so odpeljali v bolnišnico.

Kobilice uničile letino

V pokrajini Elvas na Portugalskem so se povjavile kobilice v ogromni množini. Napravile so silno škodo. Kmetje so prosili vlado za pomoč. Sodijo, da so kobilice uničile več pridelek v tej pokrajini. Na jugu je poleg tega silna suša.

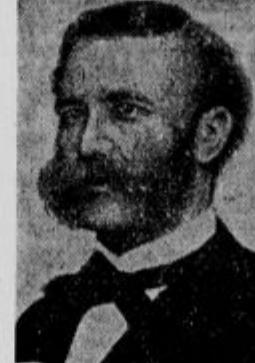
★

Milka: Pomisl, odkar sem mu pred dvema tednoma dala »korb'co«, se vsak dan opije. Strašno! Kajne?

»Da, da, čas bi že bil, da neha proslavljati ta dogodek.« ★

No, gospod profesor, kako se je moj sin odrezal v zgodbini? Jaz nisem imel posebnega smisla za ta predmet.

Zgodovina se ponavlja, gospod načelnik.

Pri nas dež - drugod suša

V Ljubljani je dežja dovolj, menda tudi preveč. Na Češkoslovaškem je silna suša. Kakor nam kaže simpatična Angležinja iz pokrajine Hertfordshire, je suša obiskala prav tako hudo tudi Anglijo. Že lansko leto je bila na Angleškem silna suša.

★

Ali trpi vaš mož za žejo?

Nikakor. On že poskrbi, da do tega ne pride.

Pokojin si ne dajo znižati

Francoski bojevni so priredili v Parizu hrupno demonstracijo proti znižanju pokojnin. Ko jih je policija pozvala, naj se razidejo, so posedli po tleh, da bi tako protestirali. Policija jim pač ni mogla do živega.

Buenos Aires bo največje romansko mesto

Kakor iz Kranja v Ljubljano

Legije slovanskih priseljencev oplojajo argentinsko prestolnico

Ce bo Buenos Aires še dajset let tako načaščal, kakor je zadnjih trideset let, nas bo leta 1954 okrog pet milijonov Buenosajrečanov. Več nas bo kakor Parižanov in Buenos Aires bo največje romansko mesto sveta. Vsa znamenja kažejo, da bo res tako. Ta spremembu še vedno ne bo tako velika, kakor jo pomnijo nekateri dalmatinski mornarji po Boki, ki mi zatrjujejo, da so se še pred petdesetimi leti krave pasle tam, kjer se širi danes Plaza Congreso ali Plaza Once.

Državni statistični urad nam pove, da je imel Buenos Aires okt. 1933 okrog 2.200.000 prebivalcev. Ta številka pa se nanaša samo na tako zvani »distrito federal«, 18.854 hektarjev ali okrog 190 kvadratnih kilometrov. Lahko pa rečemo, da tvorijo sestaven del Buenos Aires tudi njegova ogromna predmestja, kakor Avellaneda, katero loči od Buenos Aires samo rečica Riachuelo, z 250.000 prebivalci, San Martin s 95.000, Lomas de Zamora s 85.000 itd. Ako štejemo »Gran Buenos Aires«, kakor štejejo prebivalcev »Greater New York« ter druga velemešta, smo dosegli l. 1932 okrog 2.900.000 prebivalcev, ki živijo na ozemlju 400 kvadratnih kilometrov, in so nastanjeni v radiju 20 kilometrov okrog Plaza de Mayo.

Buenos Aires je mesto ogromnih razdalj, bolj ko menda vsako drugo mesto na svetu. Žato tako hrepenimo, da nam čim prej železni krti prevrtajo naše podzemlje, da se bomo hitreje pomikali iz enega dela v drugega. Upravičeno mi piše prijatelj ing. Jekovec, — ki biva na skrajnem severu Buenos Airesa v Villa Devoto — da mora iz Gorice k Sv. Luciji ali iz Ljubljane v Kranj, to se pravi tako daže, če me hoče obiskati. Ako bi ga prenesli v staro domovino, bi zavzel Buenos Aires prostor od Ljubljane do Kranja, Kamnika in Litije.

Premer Buenos Airesa (mesta samega brez okolice) od vzhoda do zapada je 25 km, perimetar, to je obmejni pas pa mu znaša 65 km. Pariz ima znatno več prebivalcev, pa ima samo 78 kvadratnih kilometrov površine. Buenos Aires ima sicer manj prebivalcev, zazidane površine pa skoraj trikrat toliko, celih 190 kvadratnih kilometrov. To zato, ker so hiše — razven v centralnih delih Buenos Airesa — večinoma pritlične, po vzoru znanih angleških vrtnih mest, čeprav so zidane v popolnoma svojevrstnem slogu, ki se najbolj spominja na hiše v starodavnem rimskem mestu Pompeji, kakor jih zadnji čas odkrivajo. Sele v zadnjih letih so se tudi v središču Buenos Airesa začeli

vzpenjati nebotičniki; poprej so zidali vse bolj na široko, in na periferiji zidajo tako še danes.

»Gran Buenos Aires« zavzema danes sedmo mesto med velemešti zemeljske oble. Iz statistike vesoljnega sveta, ki jo prinaša »World Almanac«, sem posnel slednja števila prebivalcev najvažnejših velemešti v letu 1933:

1. Newyork 10.901.424 prebivalcev, 2. London 9.610.204, 3. Tokio 5.311.000, 4. Chicago 4.364.755, 5. Berlin 4.288.314, 6. Pariz 3.783.000, 1. Buenos Aires 2.879.300.

Buenos Aires bo v najbližji bodočnosti posekal Pariz in Berlin; kajti naraščanje teh dveh velemešti se je zadnji desetletje skoraj zaustavilo zaradi padanja porodov. L. 1932 se je prebivalstvo Berlina zmanjšalo; prišlo je povprečno pet smrtnih slučajev na 4 porode. Leta 1932 je bilo rojenih v Buenos Airesu 46.851 otrok v območju »distrito federal«, ki šteje nekaj nad 2 milijona prebivalcev, v Berlinu pa, katerega prebivalstvo presega 4 milijone, se je v istem letu rodilo komaj 37.767 otrok! Ogromno število rojstev v Buenos Airesu v primeri z drugimi velemešti je mogoče razlagati samo na ta način, da ima Buenos Aires več prebivalstva v reproduktivni starosti. To zdravo, zaroda zmožno prebivalstvo je predvsem v legijah priseljencev, večinoma slovanskega rodu.

Naglo naraščanje buenosajreškega mesta zadnjih 80 let je vsakih 20 let podvojilo prebivalstvo argentinske metropole kar razvidimo iz slednje statistike: Buenos Aires je štel leta 1850 84.858 prebivalcev, l. 1870 200.807, l. 1890 519.865, l. 1910 1.495.310, l. 1932 3.879.300.

Povprečna številka prirastka za vsakih 20 let je bila 115 odstotkov!

(Delibor, »Naše duh. življenje«, Buenos Aires.)

Gospod, saj ni treba, da se umaknete. Dovolj je, ako odprete usta.

Gospodarstvo

Nadaljnji padec produkcije premoga

Prejeli smo pravkar statistične podatke o produkciji premoga v mesecu aprilu 1934. Producija slovenskih premogovnikov je v aprilu v primeru z marcem nadalje naraščala, obenem pa moramo zabeležiti dejstvo, da je bila letos v aprilu že manjša kot prejšnje leto, dočim je v prejšnjih treh mesecih bila višja kot v letu 1933. To dokazuje, da je po kratkem izboljšanju položaj v naših premogovnikih postal zopet težji in da je to prehodno izboljšanje zapeljalo nekatere kritike, ki hočejo dopyovedati, da se nam Slovencem godi boljše kot drugim državljanom. Upamo, da bodo svoja prejšnja izvajanja, ki so se nanašala na »kolosalen napredok« slovenske industrije, sedaj lojalno popravili na podlagi teh podatkov.

Letos v aprilu je znašala produkcija premoga v slovenskih premogovnikih 81.974 ton (letos v marcu 95.734, lani v aprilu 83.845 ton).

Ta padec produkcije je pripisovati znatno zmanjšani prodaji tako v primeru z marcem letos kot z aprilom lani. Letos je v aprilu znašala produkcija 66.448 (v marcu 84.763, lani v aprilu 71.498 ton). Glavni odjemalci premoga so bili naslednji (v tonah, v oklepajnih podatki za marec 1934): drž. železnice 24.055 (35.163), od tega na področju drž. železnic v Sloveniji 12.789 (16.187), brodurstvo 3.075 (3.940), industrija 32.847 (35.714), od tega v Sloveniji 21.924 (23.410); za hišno porabo je bilo oddanih 1.926 (4.507), raznimi strankam pa 3.956 (4.828), izvoženih pa je bilo 589 (610) ton. Lastna poraba je znašala 3.861 (4.791), deputati pa 2.258

(2.701), od zalog pa je bilo odpisanih radi propada 204 tone (14.761). Ce ne bi bilo v marcu odpisov zalog, bi se tudi tedaj zaloge zmanjšale.

Zaradi slabe oddaje, odn. prodaje so se zaloge v aprilu ponovno povečale, in sicer v temu meseca 64.826 na 74.030 ton, dočim so se lani zaloge zmanjšale od 146.944 na 144.893. Naslednji pregled nam kaže produkcijo in zaloge v prvih 4 mesecih v tonah:

	produkcija	zaloge	
	1933	1934	1933
januar	115.333	133.938	137.739
februar	94.155	104.166	141.321
marec	94.564	95.734	146.944
aprīl	83.845	81.974	144.893

Skupno je znašala produkcija v prvih 4 mesecih letos 415.812 ton, dočim je znašala produkcija v prvih 4 mesecih lani 387.897 ton.

Število zaposlenega uradništva je ostalo neizpremenjeno: 217, dočim je število pažnikov od marca na april padlo od 197 na 192. Tudi število delavstva je v aprilu padlo za 100: od 5808 na 5708. Lani je bilo v aprilu še zaposlenih 6099. Število štihov je od marca na april padlo od 119.096 na 106.288, dočim je bilo lani v aprilu 104.846 štihov. Primereno se je tudi zasluzek delavstva zmanjšal od marca na april od 5.492.000 Din na 4.765.000 Din. Lani je znašal v aprilu zasluzek delavstva 5.251.000 Din.

Naposled se posebno opozarjajo tudi tisti posiljalci obveznic v zameno, ki so svoje stare obveznice že poslali v zameno oddelku za državne dolgove in državni kredit ter dobili zanje reverz, da se glede prevzem novih obveznic obrnejo z reverzom na oddelki državnih dolgov in državnega kredita še tretji dan popoldne, pri čemer se računa tudi dan, ko so stare obveznice predali, ker so jih obveznici že na razpolago. To naj posiljalci strogo upoštevajo, da se bo delo pravilno in hitro odvijalo in da bo blagajna oddelka državnih dolgov in državnega kredita pripravila nove obveznice zanje. Te nove obveznice bodo po tretjem dnevu shranjeni v depozitu, odkoder se lahko dvignejo samo po običajnem postopku.

(Iz oddelka drž. dolgov in drž. kredita)

Trboveljska premogokopna družba. Danes se je vršil občni zbor Trboveljske premogokopne družbe pod predsedstvom g. André Luqueteta, častnega guvernerja Banque de France. Cisti dobiček znaša na vseh odpisih, včetveš lanski prenos 3.837.228.07 Din. Občni zbor je sklenil, da se Pokojninski fond uradništva dotira z Din 250.000, ostane pa din 3.587.228.07 pa prenese na nov račun.

Naš kliring s Švico, Dne 31. maja 1934 je bilo pri naši Narodni banki vplaćano v korist švicarskih upnikov 15.044.749 švic. frankov, od tega zneska pa še niso prejeli švicarski upniki za blagovne terijave 626.099 frankov, za druge terijave pa 66.403 franke, poleg tega pa je prijavljenih še švicarskih blagovnih terijave za 3.160.425 frankov. Drugih terijav pa za 134.283 frankov, in tako znaša skupni saldo za Švico še 3.987.207 švic. frankov, dočim je znašal 5. maja 3.755.985 švic. frankov.

Uvoz žita v Holandijo. Med Romunijo in Holandijo se je začel trgovinski spor. Kot smo že poročali, je holandska vlada prepovedala uvoz žita iz podonavskih držav z naročilom, da mora znašati uvoz žita toliko kot znaša izvoz holandskih in kolonialnih proizvodov v dotedne države. Gre tu predvsem za romunski izvoz žita, ki je šel na nemški račun (I. G. Farbenindustrie) kot kompenzacija za dolgove v Nemčiji. Sedaj hoče Holandija sploh onemogočiti izvoz žita iz onih držav, ki plačujejo s tem izvozom nemške industrijske proizvode. Agenca Estro, ki to poroča, pripominja, da bo s tem zelo prizadel tudi jugoslovanski izvoz žita, ki je dobil od Nemčije v novi trgovinski pogodbni večje izvozne kontingente.

Borza
Dne 20. junija.
Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Bruselja, Curiha, New Yorka in Pariza, popustili so: Berlin, Praga in Trst, dočim so narasli tečaji Amsterdama in Londona.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling ostal na ljubljanski borzi neizpremenjen: 9.40, na zagrebški borzi pa je popustil neznačno na 9.39. - Črški boni so notirali v Zagrebu 29.40.-30.10. (29.75). - Španska pezeta je bila v Zagrebu zaključena po 6.42. - Angleški funt je v Zagrebu popustil na 25.32, v Belgradu pa na 25.50.

Ljubljana: Amsterdam 2314.29.-2325.65, Berlin 1204.58.-1305.38., Bruselj 796.91.-800.85, London 171.75.-173.35, Curih 1108.35.-1113.85, New York 3380.50.-3408.76, Pariz 225.15.-226.27, Praga 141.51 do 142.37, Trst 203.46.-205.86.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31.631 Din. Curih. Pariz 20.315, London 15.5175, New York 307.5, Bruselj 71.90, Milan 26.52, Madrid 42.10, Amsterdam 208.80, Berlin 116.20, Dunaj 73.10 (priv. 57.10), Stockholm 80, Oslo 77.95, Kopenhagen 69.30, Praga 12.785, Varsava 58.125, Atene 2.03, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Tendenca je bila nekoliko čvrstejša, vendar pa znatenjih iznememb v tečajih ni bilo. Promet je sklepkojpre slab in da je danes znašal na zagrebški borzi samo: 50.000 v agrarjih in 1000 dol. 7% Bler. pos.

Ljubljana: 7% inv. pos. 71 den., agrarji 36 d. vojna škoda 303 den., begl. obv. 54 den., 8% Bler. pos. 61 den., 7% Bler. pos. 55 den., 7% pos. Drž. hip. banke 66 den., Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den., agrarji 36.-38 (36.50), vojna škoda 304.-306, 6.304 do 306, 7. 8. 9. in 11. 303 den., 6% begl. obv. 54.25.-54.37, 8% Bler. pos. 61.25.-63. 7% Blerovo posojilo 55.50.-56 (55.50), 7% pos. Drž. hip. banke 67 den. — Delnice: Priv. agrarna banka 215 den., Osi. sladk. tov. 150, Union 50 den., Trboveljska 80.-90.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71.-71.50, agrarji 37.50.-38 (37.50), vojna škoda 304.50.-305 (304.50), 6% begl. obv. 54.10.-54.50 (54.20), 8% Bler. pos. zaklj. 61. 61.73, 7% Bler. pos. 55.75.-57 (56), 7% pos. Drž. hip. banke 67.25 den. — Delnice: Priv. agr. banka 213.-215.

Zivina

Ljubljanski živinski sejem 20. junija. Dogon je znašal (v oklepajih število prodanih glav): 71 (9) konj, 53 (34) volov, 29 (17) krav, 14 (8) telet in 171 (111) prašičkov za rejo. Iz teh podatkov je razvidno, da je bil radi slabega vremena dogon slab. Tudi kupci ni bilo dosti. Cene so ostale neizpremenjene.

KULTURNI OBZORNIK

Oblikovalci jezika

Kakor skuša nemška narodnosocialistična vlašča preosnovati vse narodno-kultурno in versko življenje svojih državljanov v smislu prekritanega nacionalizma, tako se tudi trudi, da bi izločila sleherni tuji vmesek v nemškem jeziku (to opažamo zlasti v hitlerjevskem glasilu »Völkischer Beobachter«) ter ga nadomestila z domačim prastarim besedjem ali z novo skovanko. Stvar sama na sebi ni napačna; nad vse hvalevredno je, posvečati vso skrb materinemu jeziku, ki je nosilec narodne duhovne kulture. Toda kdor se loti čiščenja jezika, mora najprej sam predpreti v duhu jezika, v njegovo preteklost in svojstvo, ki je lastno samo temu jeziku. Brez tega bo vse delo za čiščenje jezika zgolj nenaravnino, nasilno, površno in posledica takega dela bo — iznakažen jezik. Nekaj podobnega se godi tudi nemškim prenapetim jezikovnim reformatorjem. Te dni smo brali v katoliškem dnevniku »Kölnerische Volkszeitung« oceno Hüppensove knjige »Volk und Sprache. Betrachtungen für Deutsche«. Kritik Esser ostro nastopa proti takim reformam jezika, kjer pisec ne pozna duha in bistvenih osnov jezika. Jezik ne trpi nasilja, njegov razvoj napreduje korakoma, brez skokov. Izmeniti se smejo le besede, za katere imajo jezikoslovci boljšega nadomestila. Vse na novo ustvarjene besede morajo biti skladne z duhom celnatega jezika. Razne skoke iz živega jezika, piše Esser, so dopuščali Nemci le velikim klasikom, Goetheju, Schillerju itd., zakaj le veliki oblikovalci književnosti so mogli ustvariti nove izraze, ki so bili v skladu z duhom nemškega jezika. Vsi ostali reformatorji, ki pozna jezik le na površini, pa naj nehajo z uničevalnim delom. Le globoki duhovi ustvarjanja jezik.

Gotovo je, da so književniki slehernega naroda (ponismimo le na naše: Cankarja, Zupančiča, Preginja, kako so na podlagi narodnega duha obogatili slovenski jezik do skrajne izrazne možnosti) prvi poklicani, da ustvarjajo izraz, saj je tesno vezana z vsebino njihovih del tudi oblike,

toda to je dovoljeno le umetnikom, ki naravnost z bolečino ustvarjajo sleherno besedo, v vsakem pogledu skladno z jezikom, nikakor pa ne vsem podočim ljudem. Nič manj kakor književni umetniki pa imajo pravico in dolžnost čistiti in oblikovati jezik oni jezikoslovci, ki ne pozna zgolj pravila etimologije, marveč pred vsem duha jezika, življenje jezika. Dasiravno imamo Slovenci morda med vsemi Slovani najbolj očiščen književni jezik, dasiravno je izrazno sila bogat, imamo pa vendarle še toliko spornih vprašanj v pravopisu, da vladva v tem pogledu prava anarhija. Malone sleherni književnik (kakor tudi neknjiževnik) piše po svoji lastni slovnicni, vnaša v slovenski jezik nove izraze, ki čestotoma nimajo z jezikom prave organske zveze. Po dnevnih listih se prerekamo vsevprek, ali se piše beseda tako ali tako. Vsakdo je se vse češčenja avtoriteta. In vendar je vse to početje znamenje samoljubnosti, samovolnosti, nespovšanja do jezika in do onih, ki so po svojem poklicu edini pozvani, da dajo enotno, za vse Slovence veljavno slovenco in pravopis. Za vso slovensko javnost bi moral veljati Breznikova slovница, ki edini kažipot za pravo razumevanje slovenskega jezika in mimo te slovnice ne bi smeli nitke, ki se peta s peresom. Isto je pravopis. Od izida Breznikovega Pravopisa do danes je nabralo toliko novih vprašanj glede pravopisa raznih besed, da nam je nujno potreben nov pravopis, ki bo pozajel vse dvojnične primere in jih razjasnil. Ta pravopis bi moral biti obvezen za vse sole: naj se vsaj učenča se generacija zave, da nam je nujno potrebljena enotna slovница in enoten pravopis, če se že mi tegu ne zavemo! Zlasti zdaj, ko se vnaša v slovenski jezik toliko južnoslovenskih jezikovnih prvin, katere mu polagoma zmanjčujejo prav obraz — in ko podlegajo nekaterim srbsko-hrvatskim izrazom že književniki (n. pr. čim v pomenu brž ko srečujemo stalno v leposlovnih knjigah!) bi bila potrebna avtoriteta ene same slovnice in enega samega pravopisa!

E. G.

Illa Ilji i Evgenij Petrov: Zlatno telešče. Satirički roman. Binoza, 22. svezak. — Dobili smo vzorec sodobne sovjetske literature — ne sicer v slovenščini, ampak v hrvaščini — namreč preznačilno satirično delo »Zlati teliček«. Ta »teliček« je zasebni kapital, zlat sicer, s težavo nagrabljen in od vseh strani naropan, pa vendarle — teliček, mimo katerega gre sodobna komunistična Rusija s prezirom in omalovanjevjanjem. »Večnega žida« so ubili tam nekje od Dnebestru. — Pač pa iznad razvalin kapitalizma klije bodočnost komunistične družbe, nova tvorba osečajučega kolektivizma v opaju piatiletki z nezasiljanim razmahom tehnike in industrije. Pravico do življenja ima poslej edino sovjetski socijalizem ne le zategadelj, ker je uničil krivični in roparski kapitalistični družabni red, marveč vseboli zato, ker je v sebi zatrl bohotno korupcijo. Tako prečiščen raste v idealnem komosomolstvu v tisti čas, ki se mora uresničiti v najbližji bodočnosti. — Sanje tajnega milijonarja Korejka, ki upa v vrtnitev starih časov, so le fantom, njegovih golufij in njegovega ropa je konec. Bohemski junak Ostap Bender, ki se mu po dolgem trudu vendarle posreči, da izseli iz Korejka del njegovega bogastva, ne more s svojim zakladom nujesar početi v sovjetski Rusiji milijonarem ni več mesta.

V literarnem pogledu očitruje knjiga snovno in oblikovno sočni ruski realizem, ki v marsičem spominja na Gorkega in Tolstega. Zato se avtorja znajdajo vseboli v opisovanju stvarnega položaja, v slikanju idejnih plitvev, prevejanju golufov in potepuških bosjakov. V kolikor pa se ob koncu knjige zataplja v zanesenjaško vizionarnost, v toliko se stvarnost vseboli; razblinja v sanjo, ki je sicer zgrajena na drobčini resničnega, pa v neresnični in, po naših pojmih vsai, tudi v nemožni komunicaciji.

Knjiga nemalo pove slehernemu bralcu, najsi se strinja z nje vodilno idejo ali ne.

D. J. Andrić: Vuk u ovčoj koži, gluma iz seljačkega života. Društvena pozornica, sv. 10. Izdanje Hrvatskega književnega društva sv. Jerosima, Zagreb. — Hrvatska »Društvena pozornica«, ki ima isto usmerjenost kot slovenski »Ljudeški oder«, je izdala doslej 10 domačih del — igro-kazakov, med katerimi je posledn

Pozabite KURJA OČESA v 3 minutah

Odstranite jih naslednji dan

Ako Vas kurja očesa tako peko in bola, da ste že napol blazni od muk, tedaj pomozite vnete in bolne noge v toplo vodo, kateri ste dodali toliko Saltrat Rodella, da je dobila videt mleka. Kakšno olajšanje v najkrajšem času! Sproščeni kisik raznosti zdravilne soli v globoke znojnico ter oblažuje in oskravlja kožo in kožno tkivo. Bolečine prenehajo, obtok krvi pa se uredi, da se popolnoma dobro počuti. Kurja očesa se omrežajo do korenin, da jih lahko odstranite že naslednji dan. Trda koža in otekline popolnoma izginejo. Lahko nosite čevlje manjše za celo številko. Saltrat Rodell je naprodila po neznavni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

IŠČEMO generalnega ZASTOPNIKA
kakor tudi krajevne za prodajo naših
radium aparalov in preparalov ter
našega novega patenteta **VELIKEGA RADIUM
APARATA** zdrženega z radium-inhalacijo,
zlasti pripraven za zdravnike, bovine, klinike
in slično. **Lep zasižuh zasiguran!**
Prednost imajo osebe, ki so v tej stroki že
zaposlene. Ponudbe je poslati na:
Jugoradium, J. Konrad, Zemun
pošti predal 11.

Za črne prisade

In nelepe ture (karbunkulus, furunkulus). O delovanju »Fitonina« pravi dr. J. N.: S »Fitoninom« sem dosegel sijjajne in nepričakovane uspehe. Pri nekem boviniku s karbunkulom (nelepm turom), kjer so se pokazali znaki zastrupljenja krvi, se je njegovo stanje, po treh dneh uporabe »Fitonina« izvanredno zboljšalo, a po petnajstih dneh zdravljenja s »Fitoninom« je popolnoma ozdravel. Steklonica v lekarnah 20 Din. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjizico št. 15 pošljte brezplačno »Fitonin«, dr. z o. z., Zagreb I-78.
(Reg. pod br. 1281 od 28. VII. 1933.)

KAKOR KRONOMETER BO DELOVAL VAŠ ŽELODEC,

Ako jemljete za iztrebljenje prašek »Magna« purga. Otroci malo, odrasli veliko žlico na vodi. Ako použijete prašek »Magna« na konici noža, pospešuje prehavo, odpravo zagatenja, rigo, vzpehanje, bluvanje in zopri dñ ust. Zdravi: Želodčni in črevesni katar, hemoroidi in ture v želodcu.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženitveni oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlina vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša
obleka
bo kakor
nova

ako jo pustite kemično
čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-5

Pralnica — Svetlolikalnica

Službe iščejo

Vrnarski pomočnik

išče mesto za takoj. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 7001. (a)

Ilužbodobe

Postrežnico

čedno, najraje osamljeno gospo, ki zna kuhati — potrebujem od jutra do 3 popoldne. Vprašati v tem času na Sv. Petra cesti 53, priličje, levo. b

Vajenci

Učenko

za papirno trgovino takoj sprejmem. Predpogoji katoliške dekle, s predpisano izobrazbo, pridna, poštena in skromna. Ponudbe v upravi »Slovenec« pod št. 7002. (v)

Denar

Hipoteka

na prvo mesto dajem proti zmerni obrestni meri. Ponudbe pod »Hipoteka« št. 6988 upravi »Slov.«. (d)

Posojila

dajemo na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov proti 9% obrestim letno. Ravno tako iste kupujemo in prodajamo. Hitro in točno poslovanje.

Pučka štedionica

Zagreb
Naš zastopnik za dravsko banovino je: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica 12. — Pismeni odgovor 3 Din v znakih. (d)

Dijaki

Dijaško stanovanje

v Mariboru. Čista soba, dobra oskrba za boljše dijakinje oz. dijake, pri parku. Koroševa št. 4, vrata 8. (D)

Glej, glej, saj fant ni tako zabit, kakor izgleda, je zabevkal rezek, cvilec glas desetnika Skočirja izpod listja.

»Kaj mi bo napotil! Narobe. Se koristen mi je, se brani Žgur povsem resno. Oči pa se mu svetijo v pritajenem veselju. »Kolikokrat sem že mislil v zadnjih dneh sam pri sebi, kadar so mi od večnega marširanja že skoro odpovedale noge: »Kakšna sreča, France!, sem si govoril, »kakšna sreča, da

imaš za seboj Blaža, ki s svojim trebuhom tako sočipa, da te kar njegova sapa nosil! — Resnica, prav tako sem nislil in ti bil iz dna duše hvalezen. Zato pa ni lepo, da se za vsako besedo zaletavaš v mene kakor mlado, renčavo šešene.«

»Jezik za zobe, gobezdalo! Sam pri sebi si lahko misliš, kar hočeš, mene pa pusti v miru. Sploh pa...«

»Za vem, že vem, kaj imaš na jeziku. S takimi mlečnozobci se nočes prerekati. — No, pa ne. Povedal sem ti samo, kar sem mislil.«

Besede šivajo sem in tja. Nekateri ju poslušajo in se jima smejijo. Včasih vrine ta ali oni izmed poslušalcev kakšno opazko in besediščje zopet oživi.

Cesnik, ki je po poklicu nesar in gostilničar nekje bližu Kranja, je bil v začetku vojne dodeljen oddelku za nabavo klavne živine. Nekoč se je upravil provijantnega poročnika Tomeschka in bil zato kazensko prestavljen v našo stotnijo. Pravica je bila sicer na njegovi strani, a kljub temu je Cesnik lahko hvalil Boga, da se je vse tako mirno iztekel, brez hujšaj posledic.

»Vse skupaj je velika lumperija,« je zarobil Habič ko nam Cesnikovo stvar razloži. »Tudi če bi bila dobila naša stotnija tistega preščiš, ki ji je bil namenjen in ga ne bi bili požrli oficirski, ga mi vereeno ne bi jedli.«

»Glej, glej, saj fant ni tako zabit, kakor izgleda, je zabevkal rezek, cvilec glas desetnika Skočirja izpod listja. »Naši želodci se res ne bi sladkali s preščivim mesom, kajti naš računski podčastnik, ta prekleti falot, bi ga prav gotovo prodal kakšnemu zavaljenemu čifitu, denar pa pospravil v malho.«

»Tomschik lahko dela, kar hoče, ko ve, da ni tej naši nemčurski pokveki prav nič mar za stot-

Pisalni stroj »Ideal«
prav poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 6994. (l)

Češnje za vkuhavanje

Prvovrstne hrustavke iz pod Gorjancev (iz Brusnic pri Novem mestu), izredno prikladne za vkuhavanje češnjevih kompotov za zimo — naprodaj od srede 20. t. m. dalje po zelo nizkih cenah pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3. (l)

Sir ementalec

eidamska salama, sir in surovo maslo — ima stalno na zalogi Mleksarska zadruga, Kostanjevica. (l)

Ia. marelice

debele, kg 5 Din, namizne hruške 3.50 Din, spinelle 3.25 Din — razpoložljiva košare po 35 kg franko vsaka postaja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Naprodaj:

košarski izdelki, priznano lepo in čisto izdelani po znižani ceni; košarice in stočalka za ročna dela, za cvetlice, za kruh, za papir; ročne in kopalne torbice; vrne stole, za na balkon ali verando itd. — Naprodaj je tudi dobro shranjen, globok otroški voziček za dvojčke. Fany Patik, Radovljica, graščina. (l)

Telefon 2039

PREMOG
KARBOPAKETE
DRVNA, KOKS nudijo
Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5.

Sirete »Slovenec«!

Zahvala

Vsem, ki so spremuni k večnemu počitku našega blagega, nepozabnega pokojnika, gospoda

Alojzija Mramor

državnega uradnika v pokolu

in nam izrazili svoje sožalje ter na kakršenkoli način počastili njegov spomin, se najiskrenje zahvaljujemo.

Sv. maši zadušnici se bosta darovali v petek, dne 22. junija ob 7 v farmi cerkvi pri sv. Jakobu in na Rakovniku.

Pokoj njegovemu izmučenemu duši, a njemu trajen spomin.

Globoko žalujoča rodbina Mramor.

Potri naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustil naš iskreno ljubljeni in dobrí očka oziroma last in starí očka, gospod

JOSIP CEGNAR

očniški stražmojster v pok. in mag. uslužbenec v pok.

dne 19. t. m. po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 21. junija 1934 ob 4 popoldne od doma žalosti Janševa ulica št. 18 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. junija 1934.

Zalubočne rodbine:

Sevšek, Košir, Terčon.

10 ŽENITVENIH PONUDB

v enem mesecu

Zakaj se moški zanimajo
za to dekle?

Gospodična X je dobila pretekli mesec ženitvene ponudbe od desetorje odišnih mladih ljudi. Ob razgovoru je dejala gospodična X tol: »Jaz sem prodajalka v modni trgovini. Mislim, da je edini vzrok tolikih snubitev, ker sem vedno posvečala veliko pozornost svoji polti. Odkrila sem, da načuden puder suši kožo ter je napravi razkavo, grdo in pegasto. Zaradi tega uporabljam puder Tokalon, ki je zmešan s smetenovo peno. Ne samo, da ta puder ublažuje, varuje, varuje v olejstva kožo, temveč mi daje tudi divno polt, ki ostane sveža in prekrasna. In res, nekaj mojih oboževalcev mi je priznalo, da jih je očarala moja sveža in mladostna polt.«

Pena smetana, zmešana na znanstven način s pudrom Tokalon, ne prepreči samo, da bi puder sušil kožo, marveč deluje tako, da ostane puder pripojen na koži tudi v vetrni ali deževju in celo med plesom v najbolj razgreti plesni dvorani. Puder Tokalon daje prekrasno polt, ki jo obožavajo vsi moški.

Ormož Jugoslovenski Gallisbach in letov. še. Vseled velikih uspehov pri živilih in revmatičnih bolnikih, ki jih zdravi znani tuk. Med. Univ. dr. Majer, po Zeillerjevi metodi (elektroterapia) in so prinesle tudi Zagrebanske Novine velike pohvale o tem državljenju, je navajal gostov takoj večik, da prosim vse goste, ki misljijo priti v Ormož se zavorati ali na telefona, da prej pismeno prijavijo svoj prihod, ker drugega nemorem ustretri s sobami. Cel pension po osebi 35— Din (novo moderno kopališče).

RAJH, hotelir.

Ugodna naložba kapital!

Dne 9. julija 1934 se bo prodala na javni dražbi največja, moderno urejena, v centru mesta MARIBORA poleg novega magistrata stojeca, zelo rentabilna kavarna s popolno opremo in s prostornim kavarniškim vrtom. Podrobnejše informacije daje Posojilnica v Mariboru.

INSEIRAJTE V »SLOVENCU!«

Naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nam je umrla naša ljuba žena in mati, gospa

ANA PAVLIN

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 21. junija 1934 iz drž. bolnišnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 20. junija 1934.

Martin Pavlin, soprog; Peter, Anica, Slavko, otroci.

nijo, ugotavlja Skočir, ki se je med te mrečno skobacal iz svoje luknje. Oblečen je v modrosvino, že obnošeno častniško suknjo, s katere je potrgal našte. Njegova slabotna postavica se vsa trese od mraka. Izpod širokega, nizkega čela njegove plote glave gleda dvoje sivih, bistrih oči, pod njimi pa štrli v svet velik, kljun podoben nos.

Ali je danes že stikal okoli naše beznice?«